

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om fristående tillandningars upphörande som fastigheter och vissa andra lagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om fristående tillandningars upphörande som fastigheter och i samband med detta att fastighetsbildningslagen och fastighetsregisterlagen ändras. Syftet med lagen om fristående tillandningars upphörande som fastigheter är att förbättra tillförlitligheten och klarheten i fastighetsdatasystemet genom att enheter som införts i fastighetsregistret som fristående tillandningar införlivas med de lagfarts- och inteckningsdugliga enheterna. Enligt propositionen kan fristående tillandningar bildas till lägenheter eller fogas till andra registerenheter i samband med att äganderätten till dem utreds genom en särskild förrättning.

Det föreslås att förrättningsingenjörernas behörighetsvillkor när det gäller fastighetsförrättningar ändras så att de till examen bundna befogenheterna att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar slopas i lagen. Reformen ändrar inte fördelningen av behörigheten i sak mellan Lantmäteriverket och en kommun som för fastighetsregister att verkställa fastighetsförrättningar på detaljplaneområde.

I propositionen föreslås även att lagen om köpeskillingsregister över fastigheter, lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster och lagen om fastighetsförrättningsavgift ändras. Dessa ändringar är huvudsakligen tekniska och görs på grund av ändringarna i annan lagstiftning samt på grund av förändringar i verksamhetsmiljön. I propositionen föreslås även att lagen om ägoreglering i gränskommunerna och lagen om vissa regleringar av vattenägor upphävs, eftersom de ägoregleringsförrättningar som grundar sig på lagarna har verkställts.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft under 2016.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
1.1 Fastighetsdatasystemet och fristående tillandningar	4
Fastighetsdatasystemet	4
Fristående tillandningar	4
1.2 Förrättningsingenjörens behörighet vid fastighetsförrättningar	5
2 NULÄGE	6
2.1 Lagstiftning och praxis.....	6
Innehav av fristående tillandningar	6
Bildande av en fristående tillandning till lägenhet och fogande till en fastighet	8
Förrättningsingenjörens behörighet och befogenheter	9
2.2 Bedömning av nuläget	10
Förrättningsingenjörens behörighet.....	12
Övriga ändringar	13
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN.....	13
3.1 Målsättning	13
Fastighetsdatasystemets klarhet och tillförlitlighet	13
Effektivisering av Lantmäteriverkets och kommunernas förrättningsproduktion...	14
Att främja användningen av uppgifter om enhetsbeteckningar och gränser i fastighetsdatasystemet	14
3.2 De viktigaste förslagen.....	14
Lag om fristående tillandningars upphörande som fastigheter.....	14
Fastighetsbildningslagen	16
Lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster.....	16
Lagen om köpeskillingsregister över fastigheter.....	16
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	17
4.1 Ekonomiska konsekvenser.....	17
Fristående tillandningars upphörande som fastigheter	17
Harmonisering av förrättningsingenjörernas behörighet.....	17
Öppnande av uppgifter om fastighetsbeteckning och fastighetsgränser	18
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	18
4.3 Konsekvenser för miljön.....	19
4.4 Samhälleliga konsekvenser	19
Fristående tillandningars upphörande som fastigheter	19
Öppnande av uppgifter om fastighetsbeteckning och fastighetsgränser	20
4.5 Beredningen av propositionen	20
DETALJMOTIVERING	23
1 LAGFÖRSLAG	23
1.1 Lag om fristående tillandningars upphörande som fastigheter	23
1.2 Fastighetsbildningslagen.....	27
1.3 Fastighetsregisterlagen.....	31
1.4 Lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster.....	31
1.5 Lagen om köpeskillingsregister över fastigheter	32
1.6 Lagen om fastighetsförrättningsavgift	33
1.7 Lagen om ägoreglering i gränskommunerna.....	34
1.8 Lagen om vissa regleringar av vattenägare	34
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	34

RP 102/2015 rd

3	IKRAFTTRÄDANDE	34
4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	35
4.1	Lag om fristående tillandningars upphörande som fastigheter	35
4.2	Lag om ändring av lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster	37
	LAGFÖRSLAG	38
	1. Lag om fristående tillandningars upphörande som fastigheter.....	38
	2. Lag om ändring av fastighetsbildningslagen.....	41
	3. Lag om ändring av 2 § i fastighetsregisterlagen.....	43
	4. Lag om ändring av 6 och 7 § i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster.....	44
	5. Lag om ändring av 2 och 5 § i lagen om köpeskillingsregister över fastigheter.....	45
	6. Lag om ändring av 4 § i lagen om fastighetsförrättningsavgift.....	46
	7. Lag om upphävande av lagen om ägoreglering i gränskommunerna.....	47
	8. Lag om upphävande av lagen om vissa regleringar av vattenägor.....	48
	BILAGOR.....	49
	PARALLELLTEXT	49
	2. Lag om ändring av fastighetsbildningslagen.....	49
	3. Lag om ändring av 2 § i fastighetsregisterlagen.....	54
	4. Lag om ändring av 6 och 7 § i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster.....	55
	5. Lag om ändring av 2 och 5 § i lagen om köpeskillingsregister över fastigheter.....	57
	6. Lag om ändring av 4 § i lagen om fastighetsförrättningsavgift.....	58

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

1.1 Fastighetsdatasystemet och fristående tillandningar

Fastighetsdatasystemet

Enligt 3 § i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002) innehåller fastighetsdatasystemet de uppgifter som avses i fastighetsregisterlagen (392/1985) och de uppgifter som ska antecknas i lagfarts- och inteckningsregistret samt andra uppgifter i enlighet med vad som föreskrivs någon annanstans i lag.

Fastighetsregistret, även kallat kataster, är ett riksomfattande lagstadgat basregister, som för närvarande i praktiken omfattar Finlands hela areal. Det är till sin karaktär en förteckning över jord- och vattenområdesenheter med registeranteckningar. Gällande registerenheter som stämmer överens med förteckningen anges på den registerkarta som registerföraren har utarbetat. Fastighetsregisterförare är Lantmäteriverket och de kommuner som själva har tagit sig an uppgiften på sina detaljplaneområden. Registret utgör grund inom olika områden i samhället i myndigheternas verksamhet, t.ex. vid planeringen av användningen av jord- och vattenområden, i beskattningen och i andra beslut som gäller fastigheter. Fastighetsregistret utgör också grund för andra register över fastigheter. I fastighetsregisterlagen föreskrivs om fastigheter som ska föras in i fastighetsregistret, införande av samfälliga områden i registret, fastighetsbeteckning och andra registeruppgifter som gäller fastigheter, upprätthållande av registret samt förfaranden som gäller förändring av registret. Enligt 1 § 2 mom. i den gällande fastighetsregisterlagen är fastighetsregistret en del av fastighetsdatasystemet.

Fastighetsregistrets fastighetsuppgifter utgör grund för lagfarts- och inteckningsregistret, om vilket föreskrivs i Jordabalken (540/1995) och i förordningen om lagfarts- och inteckningsregister (960/1996). Det huvudsakliga innehållet i registret består av inskrivningar av äganderätten till fastigheter (lagfarter) och särskilda rättigheter som belastar en fastighet samt av uppgifter om inteckningar som belastar fastigheterna. Syftet med lagfarts- och inteckningsregistret är att så fullständigt som möjligt beskriva alla de omständigheter som inverkar på en fastighetsägarers rätt att bestämma över fastigheten. Målet är att uppgifter om ägarna till fastigheter ska finnas i ett offentligt register och att de uppdateras kontinuerligt och är så korrekta som möjligt och motsvarar rådande förhållanden. Lantmäteriverket svarar för lagfarts- och inteckningsregistret.

Fristående tillandningar

Under storskiftetiden på 1700- och 1800-talet grundades innehavet av byarnas vattenområden på 12 kap. 4 § i jordabalken i 1734 års allmänna lag och på den i lagen föreskrivna mittlinjeprincipen. Rågång har sedermera verkställts på 1900-talet för att bestämma vattenomkretsåren mellan byarna med stöd av lagen innefattande bestämmelser om råskilnad i vatten och skifte av vattenområde (23.7.1902/31). Enligt mittlinjeprincipen hörde omedelbart till varje vattenrättslig by med stöd av lagen i enlighet med rålinjerna och byarnas jordägor det vattenområde invid den egna stranden som var närmare den egna stranden än en annan.

Med fristående tillandningar avses landområden som har uppstått genom sänkning av ett vattendrag med behörigt tillstånd och vars äganderätt samtidigt har övergått från vattenområdets ägare till dem som genomförde sjösänkingsprojektet. Uppkomsten av fristående tillandningar genom sjösänkning grundar sig på lagstiftning från 1700- och 1800-talet, genom vilken statsmakten ville främja jordbruket och förbättra befolkningens ekonomiska ställning. Fristående

tillandningar har kunnat uppstå från ungefär 1740-talet genom torrläggning av sjöar eller dammar, när vattenståndet i dem har sänkts genom dikning eller på annat sätt. Den mark som blottades till följd av sjösänkningen användes för boskapen som höland och även som odlingsmark. Enligt lagstiftning från 1700-talet övergick det landområde som uppkom vid torrläggningen av sjöar i torrläggarnas privata eller gemensamma ägo, fastän torrläggarna inte alla hade innehaft markegendom före torrläggningsprojektet.

Fristående tillandningar har inte längre kunnat bildas efter den 1 mars 1903, då lagen om vattenrätten från 1902 trädde i kraft (31/1902). Äganderätten till en tillandning som uppstått genom sänkning av ett vattendrag efter nämnda datum kvarstod hos samtliga delägare i en samfällad sjö.

Enligt den ursprungliga 284 § i skifteslagen (604/1951) ska fristående tillandningar införas i det jordregister som föregick fastighetsregistret som en särskild grupp utöver lägenheter och övriga jordregisterenheter. Fristående tillandningar fick fastighetsstatus i egenskap av jordregisterenheter enligt 284 § 1 mom. i skifteslagen genom lag 984/1976, när förberedelser gjordes för att ändra jordregistret till ett adb-baserat fastighetsregister. En del av de fristående tillandningar som inte ännu har bildats till lägenheter har i fastighetsregistret införts som sådana fastigheter som avses i 2 § 1 mom. 8 punkten i fastighetsregisterlagen. Sådana fristående tillandningar som inte har införts i fastighetsregistret som registerenheten fristående tillandning finns i fastighetsregistret i samband med någon annan registerenhet. En fristående tillandning som bildats t.ex. genom sjösänkning, men som inte har införts i fastighetsregistret som en egen registerenhet, kan ingå i fastighetsregistret som en del av ett samfällt vattenområde.

I fastighetsregistret finns för närvarande ca 250 fristående tillandningar som har registrerats som fastigheter och vars äganderätt inte har klarlagts. Deras sammanlagda areal är ca 2 600 ha, och arealen för en enskild tillandning varierar mellan 0,1 ha och 292 ha. Ungefär hälften av tillandningarna, dvs. 130 st., har en areal som understiger 3 ha. Det finns 6 tillandningar vars areal är över 100 ha. Av dessa kan ca 30 behandlas med stöd av gällande fastighetsbildningslag så att de kan bildas till lägenheter eller fogas till en lägenhet. De fristående tillandningarna har till största delen ett värde som är ringa. Av arealen för de fristående tillandningar som finns i fastighetsregistret är ca 1 200 ha vattenområde, ca 1 000 ha sank mark och ca 400 ha sådant område som räknas som mark. Av de fristående tillandningarna är de flesta belägna i Norra Savolax och Norra Karelen.

De fristående tillandningar som införts i fastighetsregistret som fastigheter avviker från övriga registerenheter i fastighetsregistret på ett sådant sätt att det inte framgår av lagfarts- och in-teckningsregistret vem som äger dem. Detta försämrar fastighetsdatasystemets klarhet och tillförlitlighet som det system som ska visa ägandeförhållandena i fråga om mark samt försvårar användningen av de registerenheter som gränsar till de fristående tillandningarna. Eftersom ägaren till en fristående tillandning är oklar, försvårar detta samtidigt ändamålsenlig användning av de fristående tillandningarna.

1.2 Förrättningsingenjörens behörighet vid fastighetsförrättningar

För fastighetsbildningen svarar fastighetsbildningsmyndigheten, nämligen Lantmäteriverket inom hela Finland och kommunerna på detaljplaneområde, om en kommun har beslutat att sköta fastighetsregisterförandet på sina detaljplaneområden. Behörigheten för en förrättningsingenjör som är anställd i tjänsteförhållande hos fastighetsbildningsmyndigheten och befogenheterna att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar på detaljplaneområde och utanför området bestäms detaljerat i 5 och 5 a § i fastighetsbildningslagen (554/1995).

En förrättningsingenjör som är anställd i tjänsteförhållande vid Lantmäteriverket och en förrättningsingenjör som är anställd i tjänsteförhållande hos en kommun som för fastighetsregister på kommunens detaljplaneområde kan vara förrättningsingenjör. Behörigheten att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar är bunden till både fastighetsbildningsmyndigheten och förrättningsingenjörsutbildningen. Allmän behörighet att verkställa olika på lag grundade fastighetsförrättningar har diplomingenjörer som avlagt lantmäteriexamen vid Aalto-universitetet. Behörigheten att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar för en ingenjör eller tekniker som avlagt en för uppgiften lämplig examen vid en yrkeshögskola eller en teknisk läroanstalt har begränsats till förrättningar som särskilt nämns i lag.

Regleringen försvårar ändamålsenlig organisering av fastighetsbildningsmyndighetens verksamhet och begränsar en förrättningsingenjörs möjligheter att göra karriär.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Innehav av fristående tillandningar

Enligt de bestämmelser som var i kraft före förordningen angående wattenledningar och wattenverk från 1868 var det möjligt att ge tillstånd för sänkning av vattendrag även till andra än vattenområdets ägare. Sålunda kunde vem som helst före 1868 inleda sjösänkning och få äganderätt till den tillandning som uppstod genom sjösänkningen. Äganderätt till ett tillandningsområde som uppstått på detta sätt genom sänkning av vattennivån fick de som deltog i sänkingsföretaget utan att det skulle ha behövts åtgärder av den myndighet som överför äganderätten. Enligt förordningen från 1868 ska endast ägarna till ett vattenområde ha rätt att sänka vattendraget. På grund av förordningen kunde inte en person som inte ägde en lägenhet längre vara delägare i ett sjösänkingsprojekt och inte heller bli ägare till en fristående tillandning i egenskap av delägare i projektet. Tillstånd kunde ges för sänkningen, om mer än hälften av vattenområdets ägare var med i företaget. De som lämnades utanför delägarskapet i fråga om den tillandning som uppstått genom sänkningen var de hemman i en bolby som i egenskap av s.k. passiva delägare inte ville delta i sjösänkningen. De ägare som deltog i sänkningen fick hela tillandningsområdet i sin ägo. De var dock tvungna att betala en ersättning till de ägare till vattenområdet som inte deltog i sänkningen. Enligt lagen om vattenrätten från 1902 överfördes däremot inte längre äganderätten till den tillandning som uppstått genom sänkningen till dem som deltagit i sänkingsföretaget. Dessa fick endast en tidsbestämd nyttjanderätt till tillandningsområdet. Alla hemman i en bolby förblev delägare i det vattendrag som skulle sänkas vare sig de deltog i projektet eller inte efter den 1 mars 1903.

Genom bestämmelserna i 1868 års förordning knöts de tillandningar som uppstod genom sänkningen till hemmanen och sålunda till markäggande. Det faktum att tillandningen vid ett senare skifte bildade ett gemensamt skifteslag för alla hemman som deltagit i sänkningen utan hinder av de byarår som funnits i sjön innebar fortfarande oregelbundenhet i fastighetsindelningen.

Enligt Högsta domstolens dom nr 41 av den 24 januari 1938 har de som deltog i torrläggningen av en sjö erkänts äganderätt till de andelar som tillhörde de delägare i sjön som inte deltog i torrläggningen, fastän det i landshövdingens tillståndsavgörande från 1880 inte alls hade nämnts att det förelåg skyldighet att överlåta andelarna, och fastän torrläggarna inte hade betalat ersättning för inlösen, som det föreskrivs om i 22 § i 1868 års förordning.

I 4 kap. 9 § i jordabalken i Sveriges allmänna lag av år 1734 föreskrivs om förbud att minska skattskyldig jord. För att säkerställa kronans jordskatteinkomster var det i lag förbjudet att

överlåta ett område från ett hemman som fanns upptaget i jordeboken. Statsmakten ville dock i analogi med det fysiokratiska ekonomiska tänkesätt som var rådande på 1700-talet främja jordbruket genom att understöda att icke-produktiv mark började odlas och att jordbruksmark-sarealen ökades bl.a. genom att torrlägga myrar och sänka vattenståndet i sjöar. På grund av detta garanterades boende i kronohemman genom en förordning av den 25 november 1740 skattefrihet för ett visst antal år om de började odla kärr, mossar och annan oländig ödesmark. Den som inte var ägare till eller delägare i det område som skulle torrläggas eller sänkas fick tillstånd till torrläggning eller sänkning. De som ville inleda ett torrlägningsprojekt skulle anmäla sig hos landshövdingen, som genom kungörelse skulle uppmana dem som ville delta i röjningen att anmäla sig inom tre månader, varefter området skulle delas upp mellan röjarna i så stora delar som var och en ville.

Uttrycket kärr, mossar och annan oländig ödesmark som används i bestämmelserna har tolkats innefatta även sjöar, som man har velat omvandla till ängar genom att sänka sjön. Sjöarna ansågs på den tiden vara områden som räknas som impediment och att börja odla dem ansågs vara en åtgärd som kan jämföras med torrläggning av kärr och mossar.

I Konungens förklaring av den 5 oktober 1741 garanteras den som omvandlat kärr, mossar och annan oländig mark på härads- och sockneallmänningar till odlingsbar mark en kronobondes arvsrätt utan avgift, och det anfördes att dessa för evigt skulle höra till de hemman vars ägare hade odlat dem. Att den som torrlagt ett område beviljades äganderätt till området betraktades som ersättning för utfört arbete och föranledda kostnader samt för risken för förlust. Området skulle ha varit värdelöst om det inte hade torrlagts och oanvändbart även för den ursprungliga ägaren, som, om han så ville, kunde vidta åtgärder och torrlägga området.

Under kung Gustav III:s tid beviljades bondeståndet i Förenings- och säkerhetsakten från 1789 sådan rätt till den jord som de besatt som motsvarade äganderätt. Fullständig äganderätt (dominium directum) för bönderna i stället för enbart nyttjanderätt (dominium utile) både på basis av arbete och med stöd av bestämmelser till odlingar på kärr, mossar och oländig ödesmark fastställdes den 4 april 1789 i 5 § som gäller privilegier för bondefolket. Enligt paragrafen ska odlingar av detta slag för evigt vara befriade från alla slags skatter och utgifter. Även äganderätten för den som deltagit i en sjösänkning ansågs vara evig, även om skattefriheten aldrig gällde de tiondelar som skulle betalas till prästerna.

I Kongl. Maj:ts Nådiga Förordning Om Skogarne I Riket, som utfärdades den 1 augusti 1805, föreskrivs i egentlig mening om tagande av kärr och mossar för odling. Det har dock ansetts att förordningen även avser sänkning av sjö. Den som sänkte en sjö fick fullständig äganderätt till ett område som torrlagts med stöd av tillstånd.

Eftersom förbudet att minska skattepliktig mark, om vilket föreskrivs i 4 kap. 9 § i jordabalken i Sveriges allmänna lag från 1734, inte gällde fristående tillandningar som befriats från jordskatt, överläts de i praktiken som lös egendom. Eftersom de fristående tillandningarna hade flyttats utanför bya- och hemmanssystemet i samband med sjösänkningen, kunde de inte heller styckas med stöd av de styckningsbestämmelser som trädde i kraft 1864. Styckningsbestämmelserna kunde inte tillämpas, eftersom ett outbrutet område kunde avskiljas och bildas till lägenhet genom styckning av endast ett hemman eller en lägenhet. En fristående tillandning bildade inte en sådan stamfastighet från vilken styckning hade kunnat verkställas. Eftersom fristående tillandningar inte kunde bildas till lägenheter, var det möjligt att överlåtelse av äganderätten även kunde ske utan att formalia iaktogs vid fastighetsköp.

I juridisk litteratur har det anförts att det tänkesätt som grundade sig på ett nära samband mellan markägarande och jordbeskattning i 1700-talets Sverige lite tillspetsat innebar att de från jordskatt befriade tillandningar som uppstått genom sjösänkning inte överhuvudtaget var fast

egendom, och därför måste även muntliga överlåtelser av sådana tillandningar erkännas vara lagliga. Följden av detta var att fristående tillandningar bytte ägare ett flertal gånger utan iakttagande av den allmänna formbestämmelse i jordabalken i 1734 års lag som motsvarar formbestämmelsen i den gällande jordabalken. Det hände till och med att någon kunde förlora äganderätten till och andelar i fristående tillandningar i kortspel.

Sådana fristående tillandningar vars äganderätt avvek från äganderätten till den sjö (vattenområde) som skulle sänkas har inte längre kunnat uppstå efter det att lagen om vattenrätten från 1902 trädde i kraft den 1 mars 1903. Enligt lagen kvarstod äganderätten till en tillandning som uppstått genom sänkning av vattendrag hos alla delägare i sjön. Delägarna i ett sjösänkingsprojekt fick i stället för äganderätt nyttjanderätt för en viss tid till den tillandning som uppstod i samband med projektet.

Bildande av en fristående tillandning till lägenhet och fogande till en fastighet

En fristående tillandning betraktas som en tillandning ända tills den vid en fastighetsförrättning har bildats till en eller flera lägenheter eller fogats till befintliga andra registerenheter. Efter det att en sådan åtgärd har vidtagits är området inte längre en i fastighetsbildningslagstiftningen avsedd tillandning, utan den ändras till sådan mark som i fråga om sin juridiska status jämföras med de jordägor som var föremål för storskiftet.

I storskiftesförordningen från 1775 föreskrivs i enlighet med den tidigare förordningen från 1740 och Konungens förklaring från 1741 att odlingar som uppstått genom torrläggning skulle ges till en jordbrukare utan ny skatt utöver den areal som han skulle få på basis av sin byandel av den mark i byn som skulle delas. Tillandningar som uppstått vid torrläggning och sjösänkning före storskiftet skulle vid storskiftet ges till den som utförde arbetet därför att jordbrukaren hade inlett sitt svåra arbete med tillit till bestämmelserna i lagar och förordningar, som garanterade honom evig äganderätt till dessa ägor. Motsvarande bestämmelser finns i 75 § 2 mom. i lantmäteriförordningen av den 12 augusti 1783 och i 46 § 6 mom. i lantmäterireglementet av den 15 maj 1848.

I 46 § 6 mom. i lantmäterireglementet (LM) från 1848 föreskrivs att den som genom en lagligt verkställd sänkning hade fått en på detta sätt uppkommen (fristående) tillandning i sin ägo skulle vid storskiftet få den utöver den markareal som han skulle få av den mark som fördelades vid storskiftet enligt skiftesgrunden (dvs. hans innehav).

I 6 § i den kejserliga förordningen angående skiftesväsendet från 1916 finns en bestämmelse om behandlingen av de fristående tillandningar som avses i 38 § i gällande fastighetsbildningsslag vid storskiftet.

Det bestämdes att de fristående tillandningarna skulle bildas till särskilda lägenheter och införas i det jordregister som inrättades 1895 och som var föregångare till fastighetsregistret genom förordningen angående fristående tillandningars bildande till självständiga lägenheter (28/1911), som utfärdades den 17 oktober 1911. Tillandningsförordningen från 1911 innehåller uttömmande bestämmelser om bildande av en fristående tillandning till fastighet. Det förfarande som reglerades i förordningen var invecklat med sina utredningar av äganderätten och skattläggning. Fristående tillandningar vars innehavare inte inom fem år hade vidtagit åtgärder för att bilda tillandningen till en självständig lägenhet efter det att förordningen hade trätt i kraft, skulle införas i jordregistret på bekostnad av kronan.

Efter ikraftträdandet av tillandningsförordningen från 1911 har fristående tillandningar bildats till lägenheter för sina ägare i enlighet med den allmänna skifteslagstiftningen. Förordningen angående skiftesväsendet (82/1916) från 1916 innehåller bestämmelser om behandlingen av

fristående tillandningar vid storskiftet. När tillandningsförordningen från 1911 och förordningen angående skiftesväsendet upphävdes genom skifteslagen, som trädde i kraft den 1 januari 1953, togs bestämmelserna om fristående tillandningar in i 32 kap. i skifteslagen. Medan skifteslagen var i kraft 1953—1996 har bildandet av en fristående tillandning till lägenhet kunnat ske antingen vid en enkel förrättning eller vid en reglering av tillandningen som verkstälts på samma gång på hela tillandningsområdet. Den enkla förrättningen har motsvarat styckning och vid regleringen av tillandningen har i tillämpliga delar iakttagits de bestämmelser som finns i skifteslagen om nyskifte. Eftersom det i praktiken fortfarande finns ovan avsedda tillandningar som står utanför lägenhetssystemet, innehåller fastighetsbildningslagen, som trädde i kraft den 1 januari 1997 och som upphävde skifteslagen, bestämmelser om bildande av en fristående tillandning till lägenhet och om fogande av en fristående tillandning till en fastighet.

Bestämmelser om bildande av en fristående tillandning till lägenhet och om fogande av en fristående tillandning till en fastighet finns i 5 kap. i fastighetsbildningslagen. Enligt 38 § i lagen får en tillandning som har uppstått när ett vattendrag sänkts med behörigt tillstånd och som genom ett skifte som verkstälts av en myndighet eller genom enskilt skifte eller med stöd av en bestämmelse i sänkningstillståndet kommit i någons ägo utan att höra till någon lägenhet, eller en tillandning som har hört till en lägenhet och överlåtits till någon annan utan att den har avskilts från lägenheten, bildas till lägenhet eller fogas till en fastighet. En fristående tillandning som avses ovan får bildas till lägenhet eller fogas till en fastighet endast om de ovan nämnda förutsättningarna förelåg före den 13 november 1911 och alltjämt föreligger. Uppstår tvist om äganderätten till en fristående tillandning, tillämpas vad som föreskrivs i 184 § i fastighetsbildningslagen. Det kan bli nödvändigt att avgöra tvisten antingen i samband med en fastighetsförrättning eller särskilt i underrätten, varvid fastighetsförrättningen i fråga inte får förklaras avslutad förrän tvisten har avgjorts i domstol.

Ansökan om att en fristående tillandning ska bildas till lägenhet eller fogas till en fastighet får göras av den som själv eller vars fångesman har erhållit tillandningen så som föreskrivs i 38 § i fastighetsbildningslagen eller av den som besitter tillandningen som ägare. Nyttohavaren, dvs. sökanden, har vid dessa förrättningar svarat för förrättningskostnaderna.

Bildandet av en fristående tillandning till lägenhet och fogandet av en fristående tillandning till en fastighet motsvarar vad fastighetsbildning beträffar en styckningsförrättning. I 40 § i fastighetsbildningslagen föreskrivs att utöver 38 och 39 § iaktas vid en förrättning i tillämpliga delar vad som bestäms om överföring av ett outbrutet område till en annan fastighet genom styckning. När det gäller bildande av en fristående tillandning till lägenhet iaktas igen i tillämpliga delar vad som bestäms om styckning av ett outbrutet område till särskild lägenhet. Bestämmelserna om s.k. planläggningspolitiska styckningsbegränsningar enligt 32—34 § i den ändring av fastighetsbildningslagen (914/2011) som trädde i kraft den 1 oktober 2011 ska iaktas endast om det av tillandningen bildas flera olika lägenheter med samma ägare.

Ägaren till en fristående tillandning har sällan något sådant dokument med vilket han eller hon kan bevisa sin äganderätt till tillandningen. Därför har den beskrivning som har utarbetats vid förrättningen varit en tillräcklig utredning av ägarens fäng. Ägaren kan således söka lagfart för den bildade lägenheten eller en tidigare bildad lägenhet, till vilken det tilläggsområde som inefattar tillandningen har fogats, med stöd av beskrivningen.

Förrättningsingenjörens behörighet och befogenheter

I fastighetsbildningslagens 5 § 1 mom. finns bestämmelser om behörigheten för en person som är förrättningsingenjör, och i fråga om behörigheten gäller ett lagstadgat utbildningskrav. En diplomingenjör som har avlagt en för uppgiften lämplig lantmäteriexamen kan vara för-

rättningsingenjör vid samtliga förrättningsslag. Även en ingenjör eller tekniker som har avlagt en för förrättningsingenjörens uppgift lämplig examen vid en yrkeshögskola eller teknisk läroanstalt har kunnat vara förrättningsingenjör vid vissa fastighetsförrättningar.

I fastighetsbildningslagens 5 § 2 mom. finns en bestämmelse om en vid en yrkeshögskola utbildad ingenjör eller teknikers rätt att verkställa olika typer av noggrant definierade förrättningsslag, om ingenjören eller teknikern är en tjänsteman anställd vid Lantmäteriverket. I paragrafens 3 mom. finns en motsvarande bestämmelse om en hos kommunen anställd ingenjör eller teknikers rätt att verkställa vissa förrättningsslag på detaljplaneområde. I paragrafens 4 mom. finns ännu en bestämmelse om i vilka situationer förrättningsingenjören ska vara diplomingenjör i stället för ingenjör eller tekniker. Det har ansetts vara onödigt att anlita diplomingenjörer som förrättningsingenjör vid en del fastighetsförrättningar, eftersom ingenjör- eller teknikerexamen som avlagts inom studielinjen för lantmåteriteknik anses ge tillräckliga färdigheter för att verkställa dessa förrättningar.

I 5 § i fastighetsbildningslagen har även funnits bestämmelser om fördelningen av den statliga lantmäterimyndighetens och de kommunala fastighetsbildningsmyndigheternas regionala behörighet och deras behörighet i sak. Fördelningen av den regionala behörigheten mellan den statliga lantmäterimyndigheten och den kommunala fastighetsbildningsmyndigheten grundar sig på förandet av fastighetsregister och bildandet av registerenheter på detaljplaneområde, på vilket en kommun enligt 5 § i fastighetsregisterlagen kan vara fastighetsregisterförare, om den så önskar. Fördelningen av behörigheten i sak grundar sig dessutom i fråga om vissa förrättningar på deras exceptionella karaktär och på kommunens partsställning vid förrättningarna.

I 5 a § i fastighetsbildningslagen finns en undantagsbestämmelse om den regionala behörigheten att verkställa fastighetsförrättningar på det område där den ansvarar för fastighetsregisterförandet. Denna regionala behörighet grundar sig på fastighetsbildningsmyndighetens förande av fastighetsregister. Enligt 1 mom. i paragrafen kan en hos kommunen anställd fastighetsingenjör, ingenjör eller tekniker inom den egna kommunens område med samtycke av kommunen förordnas att vara förrättningsingenjör vid en förrättning som verkställs på ett område utanför detaljplaneområdet. Enligt 2 mom. i paragrafen har en i tjänsteförhållande vid Lantmäteriverket anställd förrättningsingenjör med samtycke av Lantmäteriverket kunnat förordnas att vara förrättningsingenjör vid en förrättning som avses i 5 § 3 mom. och som verkställs på kommunens detaljplaneområde. Bestämmelserna är nödvändiga för den skull att det med deras hjälp är möjligt att vid förordnandet av förrättningsingenjör beakta förrättningarnas speciella karaktär, fastighetsbildningsmyndigheternas exceptionella arbetssituation och situationer när eventuellt jäv föreligger.

2.2 Bedömning av nuläget

Utgångspunkten för Finlands nuvarande fastighetssystem har varit den bosättningshistoriska byn. När man började registrera hemman och lägenheter i jordeboken och sedermera i jordregistret gjordes registreringen per by vid de storskiftesförrättningar som verkställdes från och med 1750-talet. Vid storskiftena delades de jordägor som hade hört till en by mellan de hemman som hörde till den dåvarande bolbyn eller en därmed jämförbar grupp av hemman, dvs. till den jordrättsliga by som avses i 2 § 6 punkten i fastighetsbildningslagen. De vattenområden som på basis av bestämmelserna i 12 kap. 4 § i jordabalken i 1734 års allmänna lag tillhörde en by kvarstod däremot vid storskiftena i regel som byns samfällda vattenområden, fastän delning av dem i sig var tillåten redan vid tiden för storskiftena.

Fristående tillandningar som uppstått genom torrläggning och sänkning av sjöar med stöd av tidigare nämnda bestämmelser har kunnat bildas ända sedan 1740-talet. Eftersom den lagstiftning som gäller storskiftena har innehållit bestämmelser om beaktande av fristående tilland-

ningar när delning verkställs, har de fristående tillandningar som uppstått före storskiiftena kunnat behandlas vid delningarna och införlivas med de jordägor som delats genom skifte. Motsvarande bestämmelser har gällt senare verkställda storskiiftesregleringar och nyskiften.

Det är sannolikt att en betydande andel, men inte alla, av de områden som för närvarande klassificeras som fristående tillandningar under den tid då bestämmelserna i lantmäterireglementet från 1848 och kejserliga förordningen angående skiftesväsendet från 1916 var i kraft vid olika förrättningar redan kunde räknas till och inkluderas i det nuvarande systemet med byar, hemman och lägenheter. Med stöd av exempelvis 12 § i lagen om storskiifte i Kuusamo kommun (43/1950) skulle tillandningsmarken vid storskiiftena behandlas som övriga ägor i skifteslagen på det område som motsvarar nuvarande Posio och Kuusamo kommuner. På det geografiska område som ovan avsedda storskiifteslag har gällt förekommer således ytterst osannolikt fristående äganderättsenheter med den juridiska status som fastställts ovan för fristående tillandningar.

Fortfarande förekommer kontinuerligt fristående tillandningar som områden som inte räknas som lagfarts- och in-teckningsdugliga enheter, t.ex. tillandningar som uppstått i Onkivesi till följd av ett tillstånd för rensning och fördjupning av Tomperinkoski i Norra Savolax av den 17 januari 1844, eftersom de parter som i tiden deltog i uppkomsten av fristående tillandningar eller deras efterträdare vid de fastighetsförrättningar som gäller områdena i fråga inte aktivt har krävt att deras andelar ska bildas till lägenheter eller fogas till de fastigheter som de äger. Informationen om sådan äganderätt kan under årtiondena även ha försvunnit. Det är möjligt att innehav av tillandningar har bytts ut som lös egendom till annan egendom och att informationen om äganderätten inte har fått någon kontinuitet, eftersom informationen om ägarna inte har registrerats. Det finns knappt någon information alls i Onkivesi om t.ex. dem som rensade Tomperinkoski.

Vi kan dock konstatera att de flesta av de fristående tillandningar som uppstått även efter storskiiftena med tiden har införlivats med det nuvarande fastighetssystemet som lagfarts- och in-teckningsdugliga enheter. Orsaken till att en del av de fristående tillandningarna fortfarande inte har bildats till lagfarts- och in-teckningsdugliga lägenheter för sin ägare kan vara att en fristående tillandning som på 1800-talet ursprungligen skaffades som ängsmark har förlorat sin betydelse som ängsmark efter det att användningen av ägarens lägenhet har ändrats. Fristående tillandningars ringa värde och rädslan för förrättningskostnaderna kan också vara en bidragande orsak till att ägarna till fristående tillandningar inte aktivt har sökt förrättningar enligt 38—40 § i fastighetsbildningslagen för att bilda en fristående tillandning till lägenhet eller foga en fristående tillandning till en fastighet.

För att främja fastighetsdatasystemets klarhet och tillförlitlighet har förrättningar som avser fristående tillandningar inlett som grundlig förbättring av fastighetsregistret på tjänstens vägar på förordnande av fastighetsregisterföraren med stöd av 283 § i fastighetsbildningslagen. Vid dessa förrättningar, vid vilka fastighetsregisterföraren svarar för förrättningskostnaderna på det sätt som avses i 212 § 2 mom. i fastighetsbildningslagen, har dock de oklarheter i fråga om äganderätten som hänför sig till fristående tillandningar de facto inte kunnat klarläggas tillräckligt och få ett lagakraftvunnet avgörande, eftersom de potentiella ägarna till de fristående tillandningarna inte har kunnat nås eller inte på ett heltäckande sätt har deltagit i förrättningssammanträdena. Att det inte har gått att nå ägarna till de fristående tillandningarna kan delvis också bero på att informationen om innehav av en fristående tillandning har kunnat försvinna med tiden på grund av att en fristående tillandning har ett ringa värde i och med att den jämföras med impediment och att den har karaktären av lös egendom. Nyttjandet av sådana fristående tillandningar som fortfarande existerar idag har för det mesta upphört senast efter det att jordbruket och boskapsskötseln har mekaniserats. Det är också sannolikt att ägarandelarna i dessa fristående tillandningar är små.

Eftersom gällande lagstiftning inte tillåter att sådana fristående tillandningar som inte har fått äganderätten klarlagd behandlas så att de kan införlivas med fastighetsdatasystemet som lagfarts- och inteckningsdugliga lägenheter eller delar av dem, försämrar detta fastighetsdatasystemets tillförlitlighet och klarhet som det system som ska visa ägandeförhållandena i fråga om marken. Till följd av detta finns i fastighetsregistret långt över 100 registerenheter, som till värde och areal är ringa och som i fråga om den fastighetsindelningens ställningen är oklara och onyttjade, och som samtidigt försvårar och begränsar användningen av angränsande registerenheter.

Förrättningsingenjörens behörighet

I fastighetsbildningslagen finns ytterst detaljerade bestämmelser om förrättningsingenjörens behörighet. Fördelningen av behörigheten mellan lantmåteridiplomingenjörerna och yrkeshögskoleingenjörerna och yrkeshögskoleteknikerna att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar grundar sig på bedömning av hur krävande olika förrättningslag är.

Förrättningsingenjörerna verkställer fastighetsförrättningar vid Lantmäteriverket i fyra olika processer. Till dessa räknas basförrättningar, värderingsförrättningar och ägoregleringar. Vissa av förrättningarna verkställs även inom processen för upprätthållandet av författningsenliga register.

Av en förrättningsingenjör som verkställer basförrättningar krävs i lag vid yrkeshögskola avlagd examen inom området eller motsvarande tidigare vid en teknisk läroanstalt avlagd för uppgiften lämplig examen. Det huvudsakliga syftet med basförrättningar är att avgöra frågor som gäller fastighetens utsträckning och rättigheter mellan fastigheterna samt att fullfölja sådana avtal mellan sakägarna som gäller fastigheter. Så kallade basförrättningar som avses i den gällande lagen är bl.a. styckning, rågång och vägförrättning som gäller en enskild väg.

Diplomingenjörsexamen har krävts i lag av den förrättningsingenjör som ska verkställa ägoregleringsförrättningar och s.k. värderingsförrättningar, t.ex. inlösningsförrättningar och klyvningar. Värderingsförrättningarna grundar sig i regel inte på avtal mellan sakägarna. Det centrala innehållet i dem är fastighetsvärdering och fastställande av ersättningar. Syftet med ägoregleringsförrättningarna är att förbättra fastighetsstrukturen och främja användningen av fastigheterna. Förrättningarna kan vad arealen beträffar vara mycket omfattande och antalet sakägare kan variera från tiotals markägare till hundratals. Det typiska för dessa förrättningar är ett nära samarbete med andra myndigheter och intressentgrupper. Till ägoregleringsförrättningar räknas t.ex. nyskiften, projektnyskiften, förrättningar som gäller samfällad skog och reglering av vattenägor.

Förrättningsingenjörer som är anställda i tjänsteförhållande hos kommunerna och som har avlagt en examen inom området vid en yrkeshögskola eller en motsvarande tidigare examen vid en teknisk läroanstalt verkställer samma basförrättningar på kommunernas detaljplaneområden som de förrättningsingenjörer som är anställda i tjänsteförhållande vid Lantmäteriverket och som har avlagt motsvarande examen, om kommunen sköter fastighetsregisterförandet på sitt detaljplaneområde. Den kommunala fastighetsingenjörens behörighet att på detaljplaneområde verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar avviker från den allmänna behörigheten för en vid Lantmäteriverket i tjänsteförhållande anställd förrättningsingenjör som avlagt högskoleexamen att verkställa samtliga fastighetsförrättningar så att fastighetsingenjörens behörighet är begränsad och utöver de förrättningar som avses i 5 § 2 mom. dessutom gäller sådana på detaljplaneområde verkställda klyvningar av tomt, tvångsbyte av ägor, inlösen av del av tomt som verkställs i samband med styckning och sådana fastighetsbestämningsförrättningar som avses i 101 eller 277 § i fastighetsbildningslagen.

I praktiken verkställer förrättningsingenjörerna oberoende av grundexamen till en början basförrättningar och avancerar via dessa i och med att kompetensen utvecklas till att verkställa mer krävande förrättningar. Gällande lagstiftning om förrättningsingenjörers behörighet kan dock i sin nuvarande form förhindra karriärutvecklingen för en i sig kompetent förrättningsingenjör och samtidigt begränsa en så effektiv användning som möjligt av personalresurserna inom förrättningsproduktionen vid både Lantmäteriverket och den kommunala fastighetsbildningsmyndigheten.

Att binda förrättningsingenjörens behörighet vid en uppräkningslista av vissa slag av fastighetsförrättningar på basis av grundutbildningen påverkar även processen med förrättningsproduktion negativt och försämrar kvaliteten på kundservicen. I samband med basförrättningar, t.ex. styckningar, kan det först i terrängen på själva förrättningsstället framgå att det finns ett behov att verkställa inlösen av tillandningen som en biförrättning till styckningen. Eftersom inlösen av en tillandning enligt gällande bestämmelser inte kan verkställas av någon annan än en förrättningsingenjör med diplomingenjörsexamen, kan detta medföra att förrättningsingenjören måste bytas ut och att förrättningen skjuts upp till en senare tidpunkt. Detta ökar kostnaderna för förrättningsproduktionen och är inte ändamålsenligt med tanke på kundservicen.

Det har föreskrivits i lag att bildande av fastigheter och andra fastighetsförrättningar ska vara myndighetsuppgifter. Fastighetsförrättningar kan inte verkställas av andra än förrättningsingenjörer som är anställda i tjänsteförhållande antingen vid Lantmäteriverket eller hos en kommun som för fastighetsregister. Bestämmelserna är till denna del motiverade av den anledningen att man redan i samband med basförrättningarna måste avgöra frågor som påverkar sakägarnas rättigheter och skyldigheter.

Övriga ändringar

I propositionen finns även förslag till ändring av fastighetsregisterlagen, lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster, lagen om köpeskillingsregister över fastigheter (552/1980) och lagen om fastighetsförrättningsavgift (558/1995) samt förslag till upphävande av lagen om ägoreglering i gränskommunerna (282/1960) och lagen om vissa regleringar av vattenägor (31/1980).

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Fastighetsdatasystemets klarhet och tillförlitlighet

Syftet med lagen om fristående tillandningars upphörande som fastigheter är att förbättra fastighetsdatasystemets tillförlitlighet som det system som ska visa vem som äger marken. Fristående tillandningar är som fastighetsregisterenheter problematiska som en del av fastighetsdatasystemet därför att ägaren till dem inte framgår av lagfarts- och inteckningsregistret.

Eftersom de fristående tillandningar som införts i fastighetsregistret som fastigheter allt som oftast är belägna på strandområdena vid sjöar, försvårar de genom sin existens och på grund av den outredda äganderätten även planeringen av nyttjandet av stränderna och förhindrar att fastigheter som gränsar till stranden nyttjas på ett ändamålsenligt sätt. De försvårar även nyttjandet av vattenområden i situationer där det efter att de uppstått på annat sätt har uppstått nya tillandningar mellan den fristående tillandningen och vattenområdet.

Genom den föreslagna lagen kan de landområden som täcks av registerenheter som införts i fastighetsregistret som fristående tillandningar och vars äganderätt inte är klarlagd införlivas

med fastighetsdatasystemet som lagfarts- och inteckningsdugliga delar i samband med sådana registerenheter i fastighetsregistret som i fråga om innehav är kända.

Utan den föreslagna lagen förblir t.ex. områdena med fristående tillandningar i Onkivesi i Norra Savolax för evigt områden utanför lagfarts- och inteckningsregistret vars ägare är okända. I detta sammanhang kommer uppgifter permanent att saknas i lagfarts- och inteckningsregistret till den del innehavarna av registerenheter i fastighetsregistret bör framgå av registret.

Effektivisering av Lantmäteriverkets och kommunernas förrättningsproduktion

Syftet med propositionen är att effektivisera Lantmäteriverkets och kommunernas förrättningsproduktion genom att slopa sådan reglering som begränsar nyttjandet av personalresurserna, vilket innebär att förrättningsingenjörer som har avlagt en lägre ingenjörsexamen eller en examen vid en teknisk läroanstalt inte får verkställa andra förrättningar än de som uttryckligen nämns i lag.

Ett internt utbildningssystem som garanterar att förrättningsingenjörerna har tillräcklig kompetens kompletterar de behörighetsvillkor som i lag är bundna till grundutbildningen. Grundexamen bör kompletteras med sådan kompletterande utbildning som Lantmäteriverket och kommunerna ordnar för sina egna tjänstemän. Även utomstående aktörer, t.ex. Aalto-universitetet och andra högskolor, kan ordna tilläggsutbildning. Det centrala i en förrättningsingenjörers uppgifter är särskilt att säkerställa den juridiska kompetensen, utbilda i ledandet av en förrättningsprocess och öka de praktiska färdigheterna i och förståelsen av den förvaltningsrättsliga behandlingen. Genom uppgiftsrotation får en förrättningsingenjör mångsidig praktisk erfarenhet av att verkställa fastighetsförrättningar, varefter uppgifterna småningom blir allt mer krävande i och med att kompetensnivån stiger.

Att främja användningen av uppgifter om enhetsbeteckningar och gränser i fastighetsdatasystemet

Enligt gällande lag om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster är överlåtelse av uppgifter om fastighetsbeteckningen som identifierar en fastighet och av uppgifter om fastighetsgränserna som visar en enhets utsträckning för det ändamål som anges i lagen tillståndspliktig och avgiftsbelagd. När uppgifter om fastighetsbeteckningen och fastighetsgränserna överläts tillsammans utgör dessa s.k. indexinformation, som visar var en enskild fastighet är belägen och dess läge i förhållande till andra fastigheter. Eftersom man för närvarande fritt kan bläddra i dessa uppgifter och skriva ut dem på Lantmäteriverkets webbtjänst Kartplatsen och Kartfönstret och eftersom uppgifterna också finns tillgängliga i många städers kartinformationstjänst, är det motiverat att öppna dem som basuppgifter i fastighetsregistret i fastighetsdatasystemet och som uppgifter i fastighetsdatasystemet.

3.2 De viktigaste förslagen

Lag om fristående tillandningars upphörande som fastigheter

Det föreslås att äganderätten till en fristående tillandning ska klarläggas genom en fastighetsbestämning. För att nå ägarna ska det informeras om denna förrättning på ett mer omfattande sätt än det förfarande enligt fastighetsbildningslagen som tillämpas för att informera om en fastighetsförrättning. Det föreslås att det utöver det normala förfarandet dessutom ska informeras om förrättningen genom en kungörelse som publiceras i en allmänt utkommande rikstidning och i den officiella tidningen.

Eftersom syftet med förrättningarna är att förbättra klarheten och tillförlitligheten i fastighetsdatasystemet, verkställer Lantmäteriverket förrättningarna på tjänstens vägnar. Utgångspunkten är att förfarandet särskilt när det gäller behandlingen av de fristående tillandningar som införts i fastighetsregistret och införlivandet av dem med lägenhetssystemet ska vara en regional fastighetsbestämning som t.o.m. kan omfatta flera kommuner och vid vilken kända fristående tillandningar som upphört ska behandlas heltäckande. En förrättning kan också gälla andra fristående tillandningar än sådana som redan har införts i fastighetsregistret, om sådana krav ställs vid förrättningen. Eftersom det är uppenbart att alla fristående tillandningar inte har införts i fastighetsregistret som fastighetsregisterenheter, kan också den eventuella ägaren till en sådan fristående tillandning söka fastighetsbestämning för att få äganderätten till den fristående tillandningen klarlagd.

Den fristående tillandningen bildas till lägenhet eller till samfällt område för fastigheterna eller fogas till fastigheten eller till det samfällda området genom en fastighetsförrättning som verkställs i samband med fastighetsbestämningen.

En fristående tillandning vars äganderätt kan klarläggas vid fastighetsbestämning bildas till en lägenhet för sin ägare eller fogas till en fastighet som tillhör ägaren.

En fristående tillandning vars äganderätt inte kan klarläggas genom fastighetsbestämning och som gränsar till det samfällda vattenområde vars vattennivå sänkts och därigenom ursprungligen har bildat tillandningen återförs utan ersättning till denna ursprungliga registerenhet inom vilken den har uppstått genom ett förrättningsbeslut. Om den ursprungliga registerenheten inom vilken tillandningen har uppstått är en fastighet, fogas den fristående tillandningen på samma sätt som ovan utan ersättning tillbaka till denna fastighet med samtycke av ägaren till fastigheten.

Om hela sjön till följd av sjösänkningen har torkat ut och om ägaren till den fristående tillandningen inte kan klarläggas, bildas den fristående tillandningen till ett nytt samfällt område för fastigheterna i den vattenrättsliga by inom vars samfällda vattenområde den i tiderna har uppstått.

Fogande av en fristående tillandning tillbaka till den registerenhet inom vilken den ursprungligen har uppstått sker utan ersättning, eftersom den fristående tillandningen samtidigt återförs till sitt ursprungliga ägarsammanhang.

Om ägaren till en fastighet som gränsar till en fristående tillandning i samband med fastighetsbestämningen vill lösa in den fristående tillandning som gränsar till hans fastighet eller en del av tillandningen, verkställs inlösningen så som föreskrivs om inlösning av en fristående tillandning i fastighetsbildningslagen.

Om det efter slutförd förrättning visar sig att det finns en person vars äganderätt till den fristående tillandningen inte har behandlats vid förrättningen, ska han eller hon ha rätt att göra en regelrätt ändringsansökan i sitt ärende vad beträffar de beslut som fattats vid förrättningen. Om tiden för ändringssökande har löpt ut, kan ägaren tillgripa extraordinärt ändringssökande på det sätt som föreskrivs i 31 kap. i rättegångsbalken om sökande av ändring i tvistemål.

Eftersom klarläggandet av äganderätten till fristående tillandningar genom fastighetsbestämning och i detta sammanhang bildandet av fristående tillandningar till lägenheter och samfällda områden som fastighetsförrättningar och fogandet av fristående tillandningar till lägenheter eller samfällda områden syftar till att förbättra klarheten och tillförlitligheten i fastighetsdatasystemet, föreslås det att fastighetsbestämningarna och förrättningarna verkställs med statliga medel.

Fastighetsbildningslagen

Ytterst detaljerade bestämmelser om behörigheten för en förrättningsingenjör som verkställer fastighetsförrättningar finns i 5 § i fastighetsbildningslagen så att behörigheten att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar för en ingenjör eller tekniker som har avlagt en för uppgiften lämplig examen vid en yrkeshögskola eller en teknisk läroanstalt har begränsats att gälla endast sådana förrättningar som uttryckligen nämns i lagen fastän en i förteckningen nämnd enskild s.k. basförrättning kan visa sig vara mycket krävande. Regleringen hindrar ett effektivt nyttjande av fastighetsbildningsmyndighetens personalresurser, medan meriterade och kompetenta förrättningsingenjörer som har genomgått lägre grundutbildning inom området inte kan verkställa andra förrättningar än de som uttryckligen nämns i lagen. För att effektivisera förrättningsproduktionen föreslås det att bestämmelsen om fördelning av den till grundutbildningen bundna behörigheten för en förrättningsingenjör i fastighetsbildningslagen upphävs.

Fastän det i propositionen föreslås att fördelningen av en förrättningsingenjörs till grundutbildningen bundna behörighet att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar ska slopas, föreslås det inte i propositionen att fördelningen av behörigheten i sak mellan fastighetsbildningsmyndigheterna att ansvara för vissa slag av fastighetsförrättningar på detaljplaneområde ska slopas.

I 10 a och 10 b § i fastighetsbildningslagen föreskrivs om ersättning för olycksfall som inträffat vid skötseln av uppgiften som god man. Eftersom lagen om olycksfallsförsäkring (608/1949), yrkessjukdomslagen (1343/1988) och lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) har upphävts genom lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015), som utfärdades den 24 april 2015 och som träder i kraft den 1 januari 2016, föreslås att 10 a § ändras och 10 b § upphävs med anledning av lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I 235 § i fastighetsbildningslagen föreskrivs om utsättande av en ny tid för sökande av ändring för en sakägare och i 287 a § om bl.a. straffrättsligt förverkande och jämkning av förverkande. Det föreslås att paragraferna ändras i analogi med ändringarna annanstans i lagstiftningen.

Lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster

I lagens 6 § föreskrivs om utlämnande av uppgifter ur fastighetsdatasystemet som informationstjänst. Enligt lagen krävs tillstånd för att få och förmedla uppgifter för de ändamål som anges i lagen.

Fastighetsregistrets uppgifter om en registerenhets läge, beteckning och dess utsträckning samt läge i förhållande till andra registerenheter är central information med tanke på användningen av de fastighetsuppgifter som finns i fastighetsdatasystemet. Eftersom ovan nämnda fastighetsuppgifter redan finns tillgängliga avgiftsfritt och fritt på nätet på Lantmäteriverkets Kartplatsen och Kartfönstret samt även på många kommuners karttjänst, föreslås att uppgifterna om fastighetsbeteckningen och fastighetsgränserna öppnas för alla som behöver denna information. Det föreslås att lagen ändras så att tillstånd inte ska behövas för att få och förmedla de uppgifter som gäller fastighetsbeteckning och fastighetsindelning med hjälp av teknisk anslutning. Utlämnande av uppgifter om fastighetsbeteckning och fastighetsindelning ska också vara avgiftsfritt.

Lagen om köpeskillingsregister över fastigheter

Lagen om köpeskillingsregister över fastigheter (552/1980) trädde i kraft den 1 juli 1980. I lagens 5 § föreskrivs om den informationstjänst som tillhandahålls på basis av köpeskillingsre-

gistret och som Lantmäteriverket svarar för. Utdrag och andra uppgifter ur registret ska ges på begäran. Register, vilka som sådana lämpar sig för automatisk databehandling, eller annat omfattande datamaterial får inte överlätas, om inte den som begär uppgifterna tillförlitligt anför ett godtagbart ändamål, för vilket uppgifterna ska användas. I lagen finns inte någon bestämmelse om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning på samma sätt som i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster, fastän det i praktiken har framkommit ett behov att ta in motsvarande reglering i lagen som den som finns i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster. Eftersom det i det moderna informationsområdet ska vara möjligt att få uppgifter ur ett register också med hjälp av teknisk anslutning, föreslås det att lagen kompletteras så att den som behöver uppgifter ur köpeskillingsregistret med stöd av ett särskilt tillstånd som beviljas på ansökan ska kunna få tillgång till uppgifterna i registret med hjälp av teknisk anslutning.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Fristående tillandningars upphörande som fastigheter

Det föreslås att klarläggandet av äganderätten till fristående tillandningar genom fastighetsbestämning och bildandet av dem till lägenheter eller fogandet av dem till angränsande registerenheter ska genomföras med statliga medel som ett led i den grundliga förbättringen av fastighetsregistret och fastighetsdatasystemet. Arbetet med att klarlägga äganderätten utgör en egen tydlig helhet när det gäller åtgärder genom vilka fastighetsregisterföraren enligt 285 § i fastighetsbildningslagen genom förrättningar som verkställs utan ansökan kan främja fastighetssystemets tillförlitlighet eller klarhet. Eftersom ovan nämnda förrättningar verkställs kontinuerligt och även som enskilda åtgärder i samband med sådana förrättningar som annars är avgiftsbelagda, kan även sådana fastighetsbestämningar som är nödvändiga för att klarlägga äganderätten till fristående tillandningar verkställas utan att de föranleder Lantmäteriverket i egenskap av fastighetsregisterförare betydande merkostnader. Eftersom det i fortsättningen vid enskilda fastighetsförrättningar inte längre är nödvändigt att utreda frågor som gäller fristående tillandningar, kommer detta att innebära besparingar i och med att arbetstidsåtgången vid förrättningarna blir mindre.

Harmonisering av förrättningsingenjörernas behörighet

Lantmäteriverket verkställer ca 18 000 basförrättningar per år med en arbetsinsats på ca 245 årsverken och ca 3 000 värderingsförrättningar med en arbetsinsats på 160—200 årsverken. Ägoregleringsverksamheten motsvarar i fråga om årsverken ca tio procent av förrättningsproduktionens totala volym. Det är i huvudsak de förrättningsingenjörer som har genomgått en lägre grundutbildning inom området som svarar för verkställandet av grundförrättningar. Diplomingenjörer som har avlagt en för uppgiften lämplig lantmäterexamen svarar för värderingsförrättningar och ägoregleringsförrättningar.

Den föreslagna harmoniseringen av förrättningsingenjörernas behörighet förutsätter att det säkerställs att förrättningsingenjörerna besitter tillräckliga färdigheter och tillräcklig kompetens att verkställa fastighetsförrättningar som i fråga om svårighetsgrad är på olika nivå. Lantmäteriverket ska i fortsättningen sköta detta i samarbete med högskolorna.

Vid Lantmäteriverket används för närvarande en metod som grundar sig på en s.k. utbildningsväg för att garantera kompetensen inom registreringsprocessen och som en undervisningsmodell som ökar kartläggarnas mångkunnighet. Ett behörighetssystem som säkerställer förrättningsingenjörernas kompetens föranleder kostnader främst för arbetstid och eventuellt

upphandlade utbildningar. I en rapport om förrättningsingenjörernas behörighet vid Lantmäteriverket från 2012 uppskattas att arbetstidsåtgången vid införandet av ett behörighetssystem är ca 265 dagsverken. Det har uppskattats att arbetstidsåtgången är ca 650 dagsverken för den årliga användningen av systemet. Arbetstidsåtgången har uppskattats för ett behörighetssystem där det inte krävs grundutbildning som i förslaget av dem som utbildas för förrättningsingenjörssuppgifter. Även i nuläget föranleds Lantmäteriverket kostnader för i princip helt samma verksamhet, t.ex. för introduktion i hur uppgifter ska utföras, och dessa kostnader syns inte någonstans.

Förslaget om harmonisering av förrättningsingenjörernas behörighet möjliggör organisering av en kostnadseffektiv förrättningsproduktion vid Lantmäteriverket genom att främja ändamålsenlig användning av Lantmäteriverkets personalresurser och det ökar på längre sikt lönsamheten i den avgiftsbelagda förrättningsproduktionen. Detta avspeglas för sin del i de priser på prestationer inom förrättningsproduktionen som grundar sig på självkostnadsvärde.

Harmoniseringen av förrättningsingenjörernas behörighet har inte några direkta ekonomiska verkningar för de kommuner som för fastighetsregister i fråga om de kostnader som föranleds av fastighetsförrättningar som verkställs inom det område där registret förs, eftersom propositionen inte ingriper i fördelningen av behörigheten mellan Lantmäteriverket och en kommun som för fastighetsregister att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar på detaljplaneområde. Kommunerna kan även i fortsättningen komma överens med Lantmäteriverket om vilka förrättningar de verkställer på sina detaljplaneområden.

Öppnande av uppgifter om fastighetsbeteckning och fastighetsgränser

Den andel av uppgifterna i fastighetsdatasystemet som föreslås bli öppnad är till sin betydelse obetydlig i förhållande till de inlutna inkomsterna totalt från fastighetsdatasystemets informationstjänst. Lantmäteriverkets inkomster för prestationer inom fastighetsdatasystemets informationstjänst uppgick till ca 10,8 miljoner euro 2013, och den andel av uppgifterna som nu föreslås bli öppnad var ca 0,5 miljoner euro. Inkomsterna från fastighetsdatasystemets informationstjänst var ca 10,6 miljoner euro 2014, och av detta belopp utgjorde överlåtelse av material som gäller fastighetsgränserna ca 0,55 miljoner euro. Av inkomsterna från informationstjänsten var andelen för de kommuner som ansvarar för förandet av fastighetsregister ca 2,4 miljoner euro. Eftersom de uppgifter som föreslås bli öppnade utgörs av centrala fastighetsuppgifter, kan detta leda till ökad efterfrågan på andra avgiftsbelagda fastighetsuppgifter, vilket kompenserar för den uppskattade inkomstminskningen.

Lantmäteriverket föranleds inte heller betydande informationstekniska merkostnader av att uppgifterna om fastighetsbeteckning och fastighetsgränser öppnas som gränssnittstjänst, eftersom det redan finns tekniska förutsättningar för utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning.

Den mest betydande nyttan ur samhällssynvinkel av att det material som gäller fastighetsgränser öppnas, dvs. att material utlämnas avgiftsfritt utan särskilt tillstånd, kommer av att materialet kan användas tillsammans med redan öppnade terränguppgifter och annan geografisk information. Av tradition har fastighetsgränserna redan varit tryckta på baskartorna.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Eftersom ingenjörer och tekniker som arbetar som förrättningsingenjörer hos kommunerna i fortsättningen även kan verkställa sådana fastighetsförrättningar på detaljplaneområde som enligt gällande lag ska verkställas enbart av fastighetsingenjörer, förutsätter en så god och felfri förrättningsproduktion som möjligt på detaljplaneområde även åtgärder av kommunerna för

att förrättningsingenjörernas tillräckliga kompetens ska kunna garanteras. Kommunerna kan sörja för sina förrättningsingenjörers kompetens i samarbete med t.ex. Lantmäteriverket och läroanstalterna. Eftersom kommunerna fortfarande kan avtala med Lantmäteriverket om förrättningar som Lantmäteriverket verkställer på detaljplaneområde, kan en kommun sörja för förrättningar som ska verkställas på detaljplaneområde på samma sätt som hittills.

Eftersom en förrättningsingenjörs behörighet att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar inte i fortsättningen är bunden till enbart avlagd yrkesexamensgrad, möjliggör detta avsevärt högre upp än tidigare för förrättningsingenjörer som har avlagt en lämplig lantmäterexamen vid en yrkeshögskola eller en teknisk läroanstalt. Detta leder till att en karriär som förrättningsingenjör också är mer lockande än tidigare. En ny typ av behörighetssystem som garanterar förrättningsingenjörernas kompetensnivå sporrar samtidigt förrättningsingenjörerna att utveckla sin kompetens och satsa på livslångt lärande. Dessutom ökar systemet arbetstillfredsställelsen.

Innehållet i högskolestudierna inom lantmäteriutbildningen på universitetsnivå har ändrats så att studierna inom området t.ex. vid Aalto-universitetet inte på samma sätt som tidigare innehåller någon studiehelhet som förbereder studerandena för uppgiften som förrättningsingenjör. Innehållet i högskolestudierna på universitetsnivå är för närvarande mångsidigare än tidigare och möjliggör valfrihet för studerandena att inhämta kunskaper från ett särskilt specialområde. I sin nuvarande form ger examen fortfarande tillräckliga grundläggande färdigheter för förrättningsingenjörens uppgifter enligt 5 § i fastighetsbildningslagen. Den föreslagna ändringen i fråga om slopandet av den behörighetsfördelning som grundar sig på utbildning underlättar i fortsättningen Lantmäteriverkets rekrytering av personal för förrättningsproduktionen.

På längre sikt syns den kompletterande utbildning som blir möjlig genom införandet av ett behörighetssystem för förrättningsingenjörer som fördjupad och ökad yrkeskompetens hos förrättningsingenjörerna gentemot kunderna. Systemet innebär att det finns en kompetent person för varje förrättning. När förrättningsingenjörens kompetensnivå och förrättningens svårighetsgrad möts är verkställandet av förrättningarna effektivt.

4.3 Konsekvenser för miljön

Det föreslås att lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster ändras så att de uppgifter som gäller fastighetsbeteckning och fastighetsindelning och som i den gällande lagen är tillståndspliktiga och avgiftsbelagda i fortsättningen ska vara öppna och avgiftsfria. Uppgifterna ska vara gratis och fritt tillgängliga i fastighetsdatasystemet för alla som behöver dem. Eftersom de uppgifter som föreslås bli öppnade som uppgifter i fastighetsdatasystemet redan finns fritt tillgängliga på Lantmäteriverkets nättjänst Kartplatsen och Kartfönstret samt även i många städers kartinformationstjänst, har öppnandet av de uppgifter som gäller fastighetsbeteckning och fastighetsindelning som uppgifter i fastighetsdatasystemet inga konsekvenser för företagen.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Fristående tillandningars upphörande som fastigheter

De fristående tillandningar som införts i fastighetsregistret som fastigheter är områden utanför systemet med hemman och lägenheter, och innehav av dessa områden har differentierats från innehav av det vattenområde som genom sänkning har gett upphov till dessa områden. Eftersom fristående tillandningar med oklara ägandeförhållanden inte med stöd av lagstiftningen kan införlivas med systemet med hemman och lägenheter som lagfarts- och inteckningsdugliga delar, försvagar detta fastighetsdatasystemets klarhet och tillförlitlighet som det system

som ska visa vem som äger marken. Tillandningar för vilka gäller oklar äganderätt och ett ringa värde begränsar och försvårar också ett ändamålsenligt nyttjande av angränsande fastigheter och samfälliga områden. Den föreslagna lagen om fristående tillandningars upphörande som fastigheter gör det möjligt att klarlägga äganderätten till fristående tillandningar och att införliva dem med systemet med hemman och lägenheter. Samtidigt är det möjligt att avhjälpa de olägenheter som de fristående tillandningarna medför för nyttjandet av strandområdena. Efter de fastighetsbestämningsförrättningar som verkställts med stöd av lagen behöver det inte längre vid fastighetsförrättningar eller i underrätterna avgöras tvister eller oklarheter som hänför sig till äganderätten till fristående tillandningar.

Öppnande av uppgifter om fastighetsbeteckning och fastighetsgränser

Öppnandet av uppgifterna om fastighetsbeteckning och fastighetsgränser i fastighetsdatasystemet försvagar inte det skydd för personuppgifter som anges i personuppgiftslagen (521/1999), eftersom överlåtelse av andra fastighets- och ägaruppgifter med hjälp av teknisk anslutning förutsätter ändamålsbundet tillstånd som beviljas särskilt.

4.5 Beredningen av propositionen

Regeringens proposition med förslag till lag om fristående tillandningars upphörande som fastigheter samt till lagar om ändring av fastighetsbildningslagen och fastighetsregisterlagen har beretts på framställning av Lantmäteriverket som tjänstemannauppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet.

Propositionen skickades på remiss till justitieministeriet, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, arbets- och näringsministeriet, miljöministeriet, Lantmäteriverket, dataombudsmannen, Maanmittauslaitoksen akavalaisten yhteistyöryhmä JUKO ry, Maanmittauslaitoksen tekniset MATE ry, Finlands Lantmäteringenjörers Förbund rf, Maanmittausalan ammattikorkeakoulu- ja opistoteknisten Liitto MAKLI ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Finlands Kommunförbund rf, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC, Iisalmi stad, Kiuruvesi kommun, Kuopio stad, Lapinlahti kommun, Aalto-universitetet, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Lapin ammattikorkeakoulu och Yrkeshögskolan Novia. Förslaget har delgivits Riksfogdeämbetet och naturresursavdelningen vid jord- och skogsbruksministeriet för eventuell yttrande.

Yttrande har inkommit från justitieministeriet, finansministeriet, naturresursavdelningen vid jord- och skogsbruksministeriet, Lantmäteriverket, dataombudsmannen, Maanmittauslaitoksen akavalaisten yhteistyöryhmä JUKO ry, Maanmittauslaitoksen tekniset MATE ry, Maanmittausalan ammattikorkeakoulu- ja opistoteknisten Liitto MAKLI ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Finlands Kommunförbund rf, Kuopio stad, Aalto-universitetet och Lapin ammattikorkeakoulu. Yttrande har även inkommit från Riksfogdeämbetet, Teknikens Akademiker rf och Centralförbundet för Fiskerihushållning.

Ett sammandrag av yttrandena har gjorts den 30 september 2015.

Justitieministeriet har i sitt yttrande inte något att anmärka i fråga om bestämmelserna i 3 § i lagen om fristående tillandningars upphörande som fastigheter, vilka strukturerar en fristående tillandnings rättsliga ställning, annat än vad beträffar 3 mom., som gäller fogande av en fristående tillandning till någon annan registerenhet än den inom vilken den ursprungligen har uppstått. Eftersom bestämmelsen till denna del har drag som anspelar på inlösen som sker för enskilt behov och eftersom det i 60 § i fastighetsbildningslagen finns en bestämmelse om detta, anser justitieministeriet att det är oklart om den föreslagna bestämmelsen behövs.

Justitieministeriet anser att den föreslagna ändringen av förrättningsingenjörernas behörighet i fastighetsbildningslagen principiellt är viktig, eftersom kravet på utbildningsnivå i fastighetsbildningslagstiftningen när det gäller krävande fastighetsförrättningar hittills har varit diplomingenjörsexamen som avlagts vid en högskola. Justitieministeriet motsätter sig inte den föreslagna bestämmelsen, men betonar betydelsen av Lantmäteriverkets interna arrangemang för att säkerställa att den som förordnas till förrättningsingenjör har tillräcklig sakkunskap att verkställa förrättningen.

Justitieministeriet stöder i sitt yttrande förslaget om att upphäva lagen om ägoreglering i gränskommunerna och lagen om vissa regleringar av vattenägor.

Finansministeriet fäster i sitt yttrande vikt vid de kostnader som den föreslagna lagstiftningen föranleder staten och anser att lagstiftningen inte ska föranleda behov av tilläggsanslag. Finansministeriet fäster i sitt yttrande även vikt vid de bestämmelser i lagförslaget om fristående tillandningars upphörande som fastigheter som gäller fastställande av en ersättning (5 §) och deponering av ersättningen (6 §). Eftersom de föreslagna bestämmelserna föranleder regionförvaltningsverken merkostnader, bör det vid den fortsatta beredningen även utredas andra alternativ till deponeringsmyndighet inom jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde.

Lantmäteriverket understöder i sitt yttrande de föreslagna lagändringarna. Lantmäteriverket föreslår att det vid den fortsatta beredningen bör övervägas om 2 § 1 mom. 8 punkten i fastighetsregisterlagen kan upphävas som obehövlig. Vid den fortsatta beredningen bör man även se till att den inlösnings som avses i 60 § i fastighetsbildningslagen även i fortsättningen kan gälla fristående tillandningar. Lantmäteriverket anför i fråga om förslaget till ändring av lagen om fastighetsförrättningsavgift att bestämmelserna på lagnivå i 11 och 12 § i lagen om fastighetsförrättningsavgifter inte motsvarar de bestämmelser som gäller statsförvaltningens allmänna uttagande av avgifter. Enligt yttrandet ska bestämmelserna om beviljande av uppskov och uttagande av avgiften i tre poster slopas.

Finlands Kommunförbund rf och Centralförbundet för Fiskerihushållning rf anser att förslaget är värt att stödja och att det förtydligar fastighetssystemet.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry stöder förslaget om fristående tillandningars upphörande som fastigheter. MTK anför om den föreslagna ändringen av förrättningsingenjörernas behörighet i fråga om fastighetsförrättningar att bestämmelser om förrättningsingenjörernas fortsatta utbildning och dess innehåll bör ingå i lag. Jordegendomens speciella karaktär kräver särskild tillförlitlighet av ett förrättningsförfarande och säkerställande av markägarens rättssäkerhet, och därför ska rätten att verkställa de mest krävande förrättningarna grunda sig på avläggande av en tydlig och kvalitativ fortsatt utbildning.

Maanmittauslaitoksen tekniset MATE ry, Maanmittausalan ammattikorkeakoulu- ja opistoteknisten Liitto MAKLI ry och Lapin ammattikorkeakoulu stöder den föreslagna ändringen av förrättningsingenjörernas behörighetsvillkor i fastighetsbildningslagen. Maanmittauslaitoksen Akavalaisten Yhteistyöryhmä JUKO ry och Teknikens Akademiker rf motsätter sig det föreslagna upphävandet av bestämmelsen om förrättningsingenjörernas behörighet.

Aalto-universitetet anser att förslaget är ändamålsenligt med tanke på en flexibel organisering av Lantmäteriverkets verksamhet. Det är dock skäl att fästa vikt vid Lantmäteriverkets och kommunernas framtida utbildningssystem, som efter lagreformerna ska garantera att förrättningsingenjörerna har tillräcklig kompetens och behörighet att verkställa samtliga fastighetsförrättningar.

Dataombudsmannen anser angående den föreslagna ändringen av lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster, med stöd av vilken det i fortsättningen kan bli möjligt att utan tillstånd och med hjälp av teknisk anslutning lämna ut uppgifter om fastighetsbeteckning och fastigheternas gränser, att de föreslagna bestämmelserna inte utgör ett problem vad beträffar skyddet för personuppgifter. Dataombudsmannen ser dock nackdelar med den nya 14 c § i fastighetsregisterlagen med tanke på skyddet för personuppgifter vad gäller varaktigt bevarande av uppgifter.

Riksfogdeämbetet anser att förslagen om fristående tillandningars upphörande som fastigheter och ändring av 2 § i lagen om köpeskillingsregister över fastigheter kan understödjas bedömt ur utskökningsväsendets synvinkel.

I propositionen föreslås en ändring av 17 § 4 mom. i lagen om samfällda skogar så att den begränsning som finns i momentet även ska gälla en sådan situation där en fastighet eller ett outbrutet område fogas till en samfällad skog mot en andel som understiger den s.k. minimiandelen. Naturresursavdelningen vid jord- och skogsbruksministeriet betonar i sitt yttrande angående det förslag som gäller samfällda skogar att en ökning av storleken på gårdsbruksenheterna är viktig som ett skogspolitiskt mål på längre sikt. Eftersom fogandet av områden till en samfällad skog stöder detta mål, föreslår naturresursavdelningen att det vid den fortsatta beredningen av propositionen ännu ska övervägas om det är nödvändigt att ändra 17 § 4 mom. i lagen om samfällda skogar så som föreslås.

Propositionen har vid den fortsatta beredningen ändrats med anledning av yttrandena så att bestämmelsen om fogande av en fristående tillandning till någon annan fastighet än den inom vilken den ursprungligen har uppstått i 3 § i förslaget till lag om fristående tillandningars upphörande som fastigheter har slopats. I anknytning till detta har även bestämmelsen om deponeering av ersättning i 6 § slopats och bestämmelsen om ersättning i 5 § ändrats så att den överensstämmer med ändringen av 3 §. Samtidigt lämnas bestämmelsen i 60 § 2 mom. i fastighetsbildningslagen om inlösen av fristående tillandning oförändrad. I förslaget till lag om ändring av fastighetsregisterlagen har även förslaget om en ny 14 c § slopats. Eftersom förslaget om ändring av 17 § 4 mom. i den föreslagna ändringen av lagen om samfällda skogar har slopats och eftersom den föreslagna tekniska justeringen av hänvisningarna till vissa moment i 39 och 40 § vid den fortsatta beredningen har visat sig vara onödig, har förslaget om ändring av lagen om samfällda skogar slopats i propositionen. Propositionen har även ändrats i fråga om konsekvensbedömningen och tekniska ändringar har gjorts med anledning av yttrandena.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om fristående tillandningars upphörande som fastigheter

1 §. Tillämpningsområde. I denna paragraf föreslås bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Enligt 1 mom. tillämpas lagen på tillandningar som har uppstått när ett vattendrag sänkts med behörigt tillstånd före den 1 mars 1903 och som antingen med stöd av en bestämmelse i sänkningstillståndet eller genom ett skifte som verkställts av en myndighet eller genom enskilt skifte kommit i någons ägo utan att höra till någon lägenhet. Lagen gäller även tillandningar som har uppstått på ovan anförd sätt och som har hört till en lägenhet och överlåtits till någon annan utan att ha avskilts från lägenheten. I lagen avsedda fristående tillandningar har inte längre kunnat uppstå efter det att lagen om vattenrätten från 1902 trädde i kraft den 1 mars 1903, eftersom de hemmansägare som med stöd av 4:14 och 3:11 § i lagen deltagit i sjösänkning inte längre i sin ägo kunde få andelar i en tillandning som uppstått genom sänkning av en sjö som tillhörde sådana hemman som inte hade deltagit i sjösänkingsprojektet.

Enligt 2 mom. krävs dessutom för att lagen ska tillämpas att de förutsättningar som avses i 1 mom. har förelagat före den 13 november 1911 och alltså föreligger. Det har varit möjligt att bilda de i lagen avsedda fristående tillandningarna till lägenhet först efter den 13 november 1911, då Nådig förordning angående fristående tillandningars bildande till självständiga lägenheter, som utfärdades den 17 oktober 1911, trädde i kraft. Lagen inverkar inte på äganderätten till sådana redan bildade lägenheter eller tomter som historiskt sett till sin juridiska status har varit ovan i lagens 1 § specificerade fristående tillandningar innan de bildades till lägenheter eller tomter.

2 §. Utredning av äganderätten till en fristående tillandning. I paragrafen föreslås bestämmelser om det förrättningsförfarande som ska iakttas vid utredning av äganderätten till fristående tillandningar. Vid förfarandet utreds äganderätten till fristående tillandningar enligt 2 § 1 mom. 8 punkten i fastighetsregisterlagen som införts i fastighetsregistret som fastigheter och även äganderätten till i 1 § avsedda fristående tillandningar som inte har införts i fastighetsregistret som fristående tillandningar. I den gällande fastighetsbildningslagen (FbL 101 § 2 mom.) föreskrivs att ägaren till ett område som med stöd av lagstiftning som gällde före den 1 januari 1917 vid en lantmåteriförrättning har bibehållits eller avskilts som allmänt eller samfällt område att användas för ett ändamål som går utöver behovet för de lägenheter som hör till skifteslaget ska utredas och avgöras genom fastighetsbestämning.

Enligt paragrafens 1 mom. utreder Lantmäteriverket på tjänstens vägnar äganderätten till en fristående tillandning vid en fastighetsbestämning enligt 11 kap. i fastighetsbildningslagen. Fastighetsbestämning för att utreda äganderätten får även sökas av den vars fångesman har fått den fristående tillandningen i sin ägo på det sätt som avses i 1 § och av den som själv besitter tillandningen i egenskap av ägare. De som besitter en fristående tillandning i egenskap av ägare kan sällan förete något dokument för att bevisa sin äganderätt. Detta beror på att fristående tillandningar har karaktären av ett ägarobjekt som är av samma typ som lös egendom. Eftersom fristående tillandningar i rättspraxis har betraktats som ägarobjekt som är av samma typ som lös egendom, har av överlåtelsehandlingarna inte förutsatts den form som avses i 1 kap. 2 § i jordabalken från 1734. Även en muntlig överlåtelse har varit giltig. Bestämmelsen om en ägares och besittares rätt att söka fastighetsbestämning motsvarar delvis till sitt innehåll bestämmelsen i 39 § i FbL om en ägares och besittares rätt att söka bildande av en fristående tillandning till en lägenhet eller fogande av en fristående tillandning till en fastighet.

Bestämmelser om hur det ska informeras om en fastighetsförrättning som avses i fastighetsbildningslagen finns i 168 och 169 §. Enligt bestämmelserna ska förrättningen även tillkännagges i en tidning med spridning på orten för att sakägarna i förrättningen ska nås. Eftersom syftet med fastighetsbestämning är att klarlägga ägarna till fristående tillandningar och eftersom en fristående tillandning kan bli fogad till en angränsande registerenhet fastän ägaren förblir okänd, ska det för att sakägarna ska nås informeras om förrättningen på ett sätt som är mer omfattande än det förfarande som nämns i fastighetsbildningslagen. Enligt 2 mom. ska Lantmäteriverket utöver det som föreskrivs i 168 och 169 § i fastighetsbildningslagen informera om en förrättning genom en kungörelse som publiceras i den officiella tidningen för att nå samtliga som är sakägare vid förrättningen på det sätt som föreskrivs i 62 § i förvaltningslagen. Lantmäteriverket ska genom kungörelsen kalla den som anser sig vara ägare till en fristående tillandning på fastighetsbestämningens målområde att lägga fram en utredning över sin äganderätt till den fristående tillandningen inom sex månader från det att kungörelsen publicerades i den officiella tidningen. Om en utredning över äganderätten till en fristående tillandning inte har lagts fram, kan den fristående tillandningen i samband med fastighetsbestämningen fogas till en angränsande registerenhet eller bildas till ett nytt samfällt område i den vattenrättsliga by inom vilken tillandningen har uppstått genom sänkning av ett vattendrag. Om man inte känner till vilka alla som är sakägare vid förrättningen eller deras hemorter, ska möteskallelsen inte endast publiceras i en tidning med spridning på orten utan även i en rikstidning för att sakägarna ska nås.

Eftersom frågan om äganderätten till en fristående tillandning kan bli stridig vid förrättningen, föreslås det i 3 mom. att 184 § i fastighetsbildningslagen ska tillämpas på tvist som uppstår om äganderätten. Enligt den paragraf som det hänvisas till ska en tvist som uppstått efter det att förrättningen har inletts och som inverkar på förrättningens slutresultat avgöras vid förrättningen.

Det att ägarna till tillandningar eventuellt inte kan nås i alla situationer kan bero på ägarnas passivitet eller på att informationen om äganderätten till en fristående tillandning har kommit bort. Eftersom värdet på en fristående tillandning kan vara ringa i förhållande till de kostnader som föranleds ägaren av att tillandningen bildas till lägenhet, och om nyttjandet av tillandningen dessutom har kunnat vara besvärligt eller om det förhindras i och med att tillandningen är belägen skilt från ägarens ägor, har ägaren till tillandningen saknat intresse att aktivt besitta den. Eftersom fristående tillandningar till största delen har uppstått vid sjösänkningar på 1800-talet och dessa inte har omfattats av jordbeskattningen och eftersom överlåtelse av dem inte har omfattats av lagfartsskyldigheten och bestämmelserna om formbundenhet för fastighetsöverlåtelse och eftersom de även har kunnat överlätas muntligt, har informationen om äganderätten kunnat försvinna på grund av att handlingarna saknas.

3 §. *Fogande av en fristående tillandning till ett samfällt vattenområde eller till en fastighet eller bildande av den till ett nytt samfällt område.* I paragrafen föreslås bestämmelser om hur en fristående tillandning vars äganderätt inte har kunnat klarläggas vid fastighetsbestämning ska införlivas med systemet med hemman och lägenheter i fastighetsregistret. Huvudregeln är att en fristående tillandning återförs till den registerenhet inom vilken den ursprungligen har uppstått. Återförandet kan ske antingen genom att foga den fristående tillandningen till den angränsande ursprungliga registerenheten eller genom att bilda den till ett nytt samfällt område för det ursprungliga samfällda vattenområdets delägarfastigheter.

Enligt 1 mom. återförs en sådan fristående tillandning vars äganderätt inte har kunnat klarläggas genom fastighetsbestämning och som gränsar till det samfällda område eller till den fastighet (vattenäga) inom vilken den har uppstått genom förrättningsbeslut till detta ursprungliga samfällda vattenområde eller med samtycke av fastighetens ägare till denna ursprungliga fastighet, inom vilken den ursprungligen har uppstått. Om fastighetens ägare inte ger sitt sam-

tycke till att en fristående tillandning som har uppstått inom en fastighet (vattenäga) som är i hans ägo återförs till den mark som han äger, ska den fristående tillandningen fogas till det samfällda vattenområde som den annars gränsar till. Äganderätten till en fristående tillandning, som direkt med stöd av lagen eller med anledning av en sjösänkning som genomförts utifrån ett tillstånd har överförts från ägarna till det samfällda vattenområdet eller från ägarna till en privat vattenäga (lägenhet) till delägarna i sjösänkingsprojektet, återförs således till de fastigheter inom vilkas samfällda vattenområde eller lägenhets vattenområde den fristående tillandningen i tiderna har uppstått. När en del av den mottagande fastigheten påförs en lagfarts-kostnad kräver fogandet samtycke av ägaren till den mottagande registerenheten.

Bestämmelsen i 2 mom. gäller en situation där en sjö efter genomförd sjösänkning har torkat ut helt och hållet. Om äganderätten till en fristående tillandning inte kan klarläggas, ska tillandningen enligt förslaget bildas till ett nytt samfällt område för fastigheterna i den vattenrättsliga by inom vars samfällda vattenområde den har uppstått.

Enligt 3 mom. bildas en fristående tillandning vars äganderätt kan klarläggas genom fastighetsbestämning till en lägenhet för ägaren eller fogas till en lägenhet som tillhör ägaren.

Om det dessutom finns byggnader och konstruktioner på en fristående tillandning, ska inte enbart organiseringen av ägandeförhållandena på området utan också av ägandeförhållandena i fråga om annan egendom på området genomföras i samband med fastighetsbestämningen.

Om ägaren till någon annan registerenhet som gränsar till den fristående tillandningen än den ursprungliga registerenhet inom vilken tillandningen har uppstått vill lösa in den fristående tillandningen i samband med fastighetsbestämningen och foga den till sina ägor, tillämpas gällande bestämmelser om inlösen av fristående tillandningar i fastighetsbildningslagen på inlösen.

4 §. Bestämmande av registerenhet för en fristående tillandning. I paragrafen föreslås att registerenheten för en fristående tillandning ska bestämmas. Registerenheten för en fristående tillandning kan klarläggas entydigt i nästan alla fall med hjälp av arkivundersökningar. Den ursprungliga registerenheten för en fristående tillandning kan dock i vissa enskilda fall bli oklar på grund av att det finns fler än ett alternativ till ursprunglig registerenhet. Därför föreslås i paragrafen en bestämmelse om att en fristående tillandning i ovan nämnda situation ska fogas till det samfällda vattenområde eller bildas till ett nytt samfällt vattenområde i den vattenrättsliga by till vars ägor den mest sannolikt ska anses höra.

5 §. Ersättning för en fristående tillandning. I paragrafen föreslås bestämmelser om ersättning för en fristående tillandning. Enligt paragrafen sker fogandet av en fristående tillandning till den ursprungliga registerenhet inom vilken den har uppstått eller bildandet till ett nytt samfällt område för det ursprungliga samfällda områdets delägarfastigheter utan ersättning, om den fristående tillandningen återförs till det samfällda vattenområde eller den fastighet där den ursprungligen har uppstått till följd av sjösänkning. Det område som utgörs av den fristående tillandningen återförs i detta fall till de fastigheter i vars ägo den ursprungligen har varit före sjösänkningen, antingen som en del av det samfällda område i vilket fastigheten har haft en andel enligt sitt andelstal eller som en regional del av en fastighet. Eftersom personer som inte har ägt mark inte har kunnat delta i de sjösänkingsprojekt som genomförts efter 1868, dvs. i praktiken sådana personer som inte samtidigt var ägare till den sjö som sänktes med hjälp av projektet genom den gemensamma andel som hör till den fastighet som de äger, är det sannolikt att de ägare till en fristående tillandning eller de ägare till en delandel som vid fastighetsbestämningen förblivit okända också är delägare i det samfällda vattenområde till vilket den fristående tillandningen ska fogas. Det bör även observeras att tillandningar som uppstod i samband med sjösänkings- och torrlägningsprojekt som genomfördes före 1868 överfördes

utan ersättning från vattenområdets ägare till delägarna i projektet, av vilka förmodligen en stor del också var ägare till den sjö som skulle sänkas.

Det är motiverat att fristående tillandningar som inte har fått äganderätten klarlagd återförs till den ursprungliga enheten utan ersättning även på grund av deras ringa värde. Värdet på fristående tillandningar som jord- och skogsbruksmark är ringa på grund av att marken är vattensjuk. De har inte heller något värde som byggnadsmark. Som skogsmark räknas de främst till torvmark och impediment och som höland för jordbruket är de betydelselösa. Eftersom de dessutom ofta är små till arealen, kan den eventuella ägaren inte utnyttja dem ekonomiskt som separata enheter på ett förnuftigt sätt. Om egendomen av ovan nämnda orsaker inte heller har något ekonomiskt värde som föremål för byte och inte någon betydelse som föremål för säkerhet, kan fogande av en fristående tillandning eller bildande till samfällt område utan ersättning inte anses orsaka betydande försämring av den ekonomiska ställningen till följd av förlopad äganderätt när det gäller en sådan ägare till en fristående tillandning som förblivit okänd vid fastighetsbestämningen.

Om ägaren till en fastighet som gränsar till en fristående tillandning vill lösa in den fristående tillandningen, fastställs full ersättning för den fristående tillandningen som betalas av inlösaren så som föreskrivs i fastighetsbildningslagen. Vid inlösen ska den fristående tillandningen fogas till någon annan enhet än den inom vilken den ursprungligen har uppstått.

6 §. Fastighetsförrättningsavgift. När syftet med en i lag avsedd fastighetsbestämning och fastighetsförrättningar som verkställts i samband med den är att förbättra fastighetsdatasystemet så att det i fastighetsregistret inte ska finnas sådana registerenheter vars ägare är okänd, föreslås det att förrättningarna verkställs med statliga medel. Den grundliga förbättringen av fastighetsdatasystemet genomförs med statliga medel till den del det vid förrättningen är fråga om åtgärder som främjar fastighetsdatasystemets tillförlitlighet och klarhet. Det är motiverat att verkställa de i lagens 3 § avsedda fastighetsförrättningarna med statliga medel, eftersom de är av allmänt intresse i och med att de främjar fastighetsdatasystemets tillförlitlighet och klarhet i egenskap av det system som ska visa ägandeförhållande i fråga om mark- och vattenområden.

Om det i samband med fastighetsbestämningen verkställs en i fastighetsbildningslagen avsedd inlösningsförrättning av den fristående tillandningen, fastställs för den en fastighetsförrättningsavgift som inlösaren ska betala på det sätt som föreskrivs i fastighetsbildningslagen.

7 §. Registrering av äganderätten. Ägaren till en fristående tillandning har sällan ett dokument med vilket han eller hon kan bevisa sin äganderätt till tillandningen. Därför föreslås i paragrafen en bestämmelse som motsvarar 40 § 2 mom. i fastighetsbildningslagen om att den beskrivning som uppgjorts vid förrättningen ska utgöra tillräcklig utredning över ett fång. När lagfart beviljas ska enligt bestämmelsen det utdrag ur den beskrivning som uppgjorts vid förrättningen utgöra tillräcklig utredning över ett fång för den som enligt ett avgörande som har fattats vid en i denna lag avsedd fastighetsbestämning är ägare till en lägenhet som har bildats av en fristående tillandning eller till ett område som har fogats till en fastighet.

8 §. Tillämpning av fastighetsbildningslagen. Det föreslås hänvisningar i paragrafen angående tillämpningen av bestämmelserna i fastighetsbildningslagen på bildande av en fristående tillandning till lägenhet och fogande av en fristående tillandning till en fastighet.

Enligt 1 mom. tillämpas vid bildande av en fristående tillandning till lägenhet vad som föreskrivs om styckning av ett outbrutet område till en särskild lägenhet i fastighetsbildningslagen och vid fogande av en fristående tillandning till en fastighet vad som föreskrivs om överföring av ett outbrutet område till en annan fastighet genom styckning i fastighetsbildningslagen. Be-

stämmelserna ska tillämpas i sådana situationer vid en förrättning där äganderätten till den fristående tillandning som är föremål för förrättningen kan klarläggas.

Enligt 2 mom. ska vid bildande av en fristående tillandning till ett samfällt område och vid fogande av en fristående tillandning till ett samfällt område tillämpas vad som i fastighetsbildningslagen föreskrivs om bildande av ett samfällt område och fogande av ett område till ett samfällt område.

9 §. Ikraftträdande. Paragrafen innehåller en bestämmelse om lagens ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft 2016.

1.2 Fastighetsbildningslagen

3 §. I 2 mom. föreskrivs om den statliga och den kommunala fastighetsbildningsmyndighetens regionala behörighet. Det föreslås att 2 mom. justeras tekniskt med anledning av den ändring som föreslås i 5 § så att hänvisningen till 5 § 3 mom. i den gällande lagen slopas.

5 §. I paragrafen föreskrivs om förrättningsingenjörens behörighet och befogenhet att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar i enlighet med den regionala behörighetsfördelningen mellan den statliga och den kommunala fastighetsbildningsmyndigheten enligt 3 §.

Enligt 5 § 1 mom. i den gällande lagen kan förrättningsingenjören vara en vid Lantmäteriverket anställd diplomingenjör med för uppgiften lämplig lantmäteriexamen, eller ingenjör eller tekniker med för uppgiften lämplig examen som avlagts vid en yrkeshögskola eller en teknisk läroanstalt samt kommunens fastighetsingenjör eller en hos kommunen i tjänsteförhållande anställd ingenjör eller tekniker som har avlagt en ovan avsedd examen. Eftersom en förrättningsingenjör utövar offentlig makt när han eller hon verkställer en fastighetsförrättning, ska han eller hon vara anställd i tjänsteförhållande antingen vid Lantmäteriverket eller hos en kommun.

I 5 § 2 mom. i den gällande lagen föreskrivs om en vid Lantmäteriverket i tjänsteförhållande anställd förrättningsingenjör till lantmäteriexamen bundna behörighet att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar. En diplomingenjör som har avlagt lantmäteriexamen som lämpar sig för en förrättningsingenjörs uppgifter har allmän behörighet att verkställa samtliga fastighetsförrättningar. Genom bestämmelsen begränsas en vid Lantmäteriverket anställd ingenjör eller teknikers behörighet att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar så att han eller hon kan vara förrättningsingenjör vid styckning, frivilligt ägobyte, servitutsförrättning, sådan fastighetsbestämning som avses i 101 § 1 mom. 1 och 3—5 punkten, sådan förrättning enligt 131 a § som verkställs för fogande av samfällt område till en fastighet, sådan fastighetsbestämmningsförrättning enligt 277 § 1 mom. som gäller en i detta moment avsedd förrättning, ledförrättning enligt terrängtrafiklagen (1710/1995), bildande till lägenhet av ett fristående område, överföring och bildande till lägenhet av en andel i ett samfällt område, sådan vägförrättning som avses i lagen om enskilda vägar (358/1962), bildande av samfällt område och fogande av ägor till en samfälld skog i enlighet med 99 §, när avtalet därom upptar en överenskommelse om det som avses i 2 mom. i den nämnda paragrafen. I fråga om de i bestämmelsen uppräknade förrättningarna har man ansett att en ingenjör- eller teknikerexamen som avlagts inom studielinjen för lantmåteriteknik har gett tillräckliga färdigheter för att förrättningarna ska kunna verkställas.

I 5 § 3 mom. i den gällande lagen föreskrivs om en hos kommunen anställd fastighetsingenjör, ingenjör eller teknikers behörighet att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar inom ett detaljplaneområde, om kommunen i enlighet med 5 § i fastighetsregisterlagen för fastighetsregister på detaljplaneområdet. En fastighetsingenjör, ingenjör eller tekniker som är an-

ställd i tjänsteförhållande hos en kommun kan verkställa motsvarande förrättningar på ett detaljplaneområde som en ingenjör eller tekniker som är anställd i tjänsteförhållande vid Lantmäteriverket, med undantag för en förrättning vid vilken ett samfällt område bildas och sådant fogande av ägor till samfälld skog enligt 99 §, i fråga om vilket gäller ett avtal i vilket parterna har enats om det som avses i nämnda paragrafs 2 mom. En hos kommunen i tjänsteförhållande anställd ingenjör eller teknikers behörighet att verkställa ovan nämnda fastighetsförrättningar har dessutom begränsats i paragrafens 4 mom. så att om det i samband med en förrättning är nödvändigt att vidta en åtgärd som gäller något annat än fastighetsbestämning eller servitut eller en åtgärd som avses i 156 § 3 mom. ska förrättningsingenjören vara diplomingenjör. Enligt 3 mom. är fastighetsingenjören förrättningsingenjör även vid klyvning av tomter inom ett detaljplaneområde, vid tvångsbyte av ägor, vid en förrättning enligt 62 § som verkställs i samband med styckning samt vid fastighetsbestämningsförrättningar enligt 101 eller 277 §.

Fastighetsförrättningar förutsätter god kännedom om fastighetsbildnings- och förvaltningslagstiftningen samt goda kunskaper om de rättsprocesser som gäller fastighetsbildning. I praktiken är förrättningslaget dock inte alltid avgörande i fråga om hur krävande förrättningen är. Exempelvis redan i samband med en basförrättning kan frågan om äganderätten till en fastighet aktualiseras. Eftersom de beslut som fattas vid förrättningarna påverkar sakägarnas rättigheter och skyldigheter förutsätter ett tillräckligt tillgodoseende av rättssäkerheten för sakägarna vid förrättningar att behörighetsvillkoret för en förrättningsingenjör är en för uppgiften lämplig examen som avlagts vid en yrkeshögskola eller teknisk läroanstalt eller en för uppgiften lämplig diplomingenjörsexamen.

Det föreslås att paragrafen ändras så att den till examen bundna behörigheten för en förrättningsingenjör att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar slopas i lagen. Genom förslaget görs dock inga ingrepp i den till arbetsgivaren bundna skillnaden i behörigheten att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar mellan ingenjörer och tekniker samt mellan diplomingenjörer som är anställda i tjänsteförhållande vid Lantmäteriverket och som arbetar som förrättningsingenjörer och kommunernas fastighetsingenjörer. I paragrafen finns en bestämmelse som motsvarar den gällande lagen om vilka slag av fastighetsförrättningar fastighetsingenjörer, ingenjörer och tekniker som är anställda i tjänsteförhållande hos en kommun får verkställa på detaljplaneområde som förrättningsingenjör vid en fastighetsförrättning. Det föreslås att den gällande lagen även ändras vad beträffar kommunernas förrättningsingenjörer så att hos kommunerna anställda ingenjörers, teknikers och fastighetsingenjörers behörighet att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar ska vara densamma.

Enligt det föreslagna 1 mom. kan förrättningsingenjören vara en vid Lantmäteriverket i tjänsteförhållande anställd diplomingenjör med för uppgiften lämplig lantmäteriexamen, eller ingenjör eller tekniker med för uppgiften lämplig examen som avlagts vid en yrkeshögskola eller en teknisk läroanstalt samt på kommunens detaljplaneområde en hos kommunen anställd fastighetsingenjör och en hos kommunen i tjänsteförhållande anställd ingenjör eller tekniker som har avlagt en ovan avsedd examen, om kommunen i enlighet med 5 § i fastighetsregisterlagen för fastighetsregister på detaljplaneområde.

Enligt 2 mom. kan en hos kommunen anställd fastighetsingenjör, ingenjör eller tekniker på detaljplaneområde vara förrättningsingenjör vid styckning, frivilligt ägobyte, servitutsförrättning, sådan förrättning enligt 131 a § som verkställs för fogande av samfällt område till en fastighet, ledförrättning enligt terrängtrafiklagen, bildande till lägenhet av ett fristående område, överföring och bildande till lägenhet av en andel i ett samfällt område, sådan vägförrättning som avses i lagen om enskilda vägar, klyvning av tomter inom ett detaljplaneområde, tvångsbyte av ägor, en förrättning enligt 62 § som verkställs i samband med styckning, fastighetsbestämningar enligt 101 § och fastighetsbestämningsförrättningar enligt 277 §.

Eftersom det föreslås att den på förrättningsingenjörernas grundutbildning baserade behörighetsfördelningen att verkställa vissa slag av fastighetsförrättningar ska slopas i lagen och eftersom förrättningslaget i sig inte alltid avgör hur krävande en enskild förrättning är, ska Lantmäteriverket genom ett internt behörighetssystem se till att den förrättningsingenjör som förordnas till förrättningsingenjör för en viss förrättning har tillräckliga färdigheter att verkställa förrättningen. Detta har en central betydelse även för sakägarnas rättssäkerhet.

För att man ska kunna försäkra sig om förrättningsingenjörernas tillräckliga yrkeskompetens ska förrättningarna definieras som förrättningar på grundnivå, krävande nivå och specialiserad nivå utifrån på förhand fastställda kännetecken. På grundnivå finns i första hand sådana förrättningar om vilka det i lag föreskrivs att de verkställs utan gode män och att avtal mellan sakägarna fullföljs med hjälp av dem. Kännetecknande för förrättningar på krävande nivå är utförande av olika uppgifter av samma typ som hänför sig till värdering av fastigheter och på dessa uppgifter grundad handläggning av ersättningsärenden vid förrättningar. Det typiska för förrättningar på specialiserad nivå är samhällelig betydelse och omfattning. Förrättningarna gäller många sakägare och de upprepas inte i samma form.

Behörighetssystemet ska grunda sig på förrättningsingenjörsexamen, Lantmäteriverkets egen interna utbildning och extern kompletterande utbildning som skaffas av läroanstalter samt på praktisk förrättningserfarenhet som fås genom uppgiftsrotation. Behörighetssystemet gör det möjligt för förrättningsingenjörerna att inhämta en omfattande kompetens för att verkställa de alla vanligaste förrättningarna. Det är å andra sidan möjligt att koncentrera verkställandet av sådana förrättningsslag som kräver snabba åtgärder och som är relativt ovanliga hos de förrättningsingenjörer som är specialiserade på sådana.

Behörighetssystemet föreslås innehålla sådana utbildningshelheter som en förrättningsingenjör först kan avlägga och därefter övergå till att verkställa basförrättningar på en högre kravnivå. Utbildningshelheterna ska utöver Lantmäteriverkets egen utbildning dessutom innefatta studieperioder som ingår i högskoleexamina och exempelvis avläggande av auktorisering i fastighetsvärdering.

5 a §. I 1 mom. föreskrivs att en hos kommunen anställd fastighetsingenjör, ingenjör eller tekniker kan vara förrättningsingenjör vid en förrättning som verkställs utanför ett detaljplaneområde och i 2 mom. föreskrivs på motsvarande sätt att en vid Lantmäteriverket i tjänsteförhållande anställd förrättningsingenjör kan vara förrättningsingenjör vid en förrättning som verkställs på kommunens detaljplaneområde.

Det föreslås att paragrafen ändras med anledning av förslagen till ändring av 3 och 5 § så att enligt paragrafens 1 mom. kan en hos kommunen i tjänsteförhållande anställd fastighetsingenjör, ingenjör eller tekniker inom den egna kommunens område med samtycke av kommunen förordnas att vara förrättningsingenjör vid en förrättning som verkställs utanför ett i 3 § avsett detaljplaneområde. Enligt 2 mom. kan en vid Lantmäteriverket i tjänsteförhållande anställd förrättningsingenjör som avses i 5 § 1 mom. med samtycke av Lantmäteriverket förordnas att vara förrättningsingenjör vid en förrättning som verkställs på ett i 3 § avsett detaljplaneområde.

10 a §. I 1 mom. föreskrivs om ersättning för olycksfall som inträffat eller yrkessjukdom som ådragits vid skötseln av uppgiften som god man. Hänvisningsbestämmelsen i 1 mom. ändras till en hänvisning till lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar, som träder i kraft den 1 januari 2016. Det föreslås dessutom att bestämmelsen i 1 mom. preciseras så att rätten till ersättning utöver olycksfall också ska omfatta yrkessjukdomar. Enligt bestämmelsen betalas för olycksfall som inträffat eller yrkessjukdom som har ådragits vid skötseln av uppgiften som god man ersättning av statens medel enligt samma grunder som gäller för olycksfall i ar-

betet eller yrkessjukdom enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Ersättning betalas till den del som den skadade inte med stöd av någon annan lag har rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

I paragrafen föreslås ett nytt 2 mom. till vilket sakinnehållet i bestämmelsen i gällande 10 b § föreslås bli överfört i omskriven form. Bestämmelsen i gällande 10 b § föreslås bli upphävd. I det nya 2 mom. föreslås bestämmelser om att ärenden som gäller betalning av ersättning av statens medel med stöd av 1 mom. ska behandlas av Statskontoret. I bestämmelsen föreslås också ett konstaterande om att det som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om arbetstagare, arbetsgivare och försäkringsanstalt på motsvarande sätt ska tillämpas på god man, Lantmäteriverket och Statskontoret. Vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs i avdelning IV om hur förmåner verkställs, i avdelning VIII om sökande av ändring, omprövning och återkrav samt i avdelning IX om utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter, avgiftsfrihet för uppgifter, ersättning som ska betalas för uppgifter om hälsotillstånd, justering av penningbelopp och ersättningar med arbetspensionsindex och lönekoeficient, avrundning av belopp, regressrätt för försäkringsanstalten, rätt för en försäkringsanstalt att få tillbaka fullkostnadsavgiften av en trafikförsäkringsanstalt, jäv, skyldighet att bevara handlingar samt överförings- och utmättningsförbud tillämpas även på ersättning som avses i denna paragraf.

10 b §. Paragrafen föreslås bli upphävd på de grunder som anges i 10 a §.

38 §. I paragrafen ges en definition av fristående tillandning. Det föreslås att paragrafen upphävs som obehövlig med anledning av den föreslagna lagen om fristående tillandningars upphörande som fastigheter.

39 §. I paragrafen finns en bestämmelse om den som ansöker om en förrättning som gäller bildande av en fristående tillandning till en lägenhet eller fogande av en fristående tillandning till en fastighet. Det föreslås att paragrafen upphävs som obehövlig med anledning av den föreslagna lagen om fristående tillandningars upphörande som fastigheter.

40 §. I 1 mom. finns bestämmelser om det förfarande som ska iakttas vid fogande av en fristående tillandning till en lägenhet och vid bildande av en fristående tillandning till en lägenhet. I 2 mom. finns en bestämmelse om att den beskrivning som uppgjorts vid förrättningen kan godkännas som utredning över fånet när lagfart beviljas. Det föreslås att paragrafen ändras med anledning av den föreslagna lagen om fristående tillandningars upphörande som fastigheter så att utredningen över fånet gäller den lägenhet som har bildats av ett fristående område eller det område som har fogats till lägenheten. Enligt förslaget ska när lagfart beviljas ett utdrag ur den beskrivning som uppgjorts vid förrättningen utgöra tillräcklig utredning över fång för den som enligt ett avgörande som har fattats vid en i detta kapitel avsedd förrättning är ägare till en lägenhet som har bildats av en fristående tillandning eller är ägare till ett område som har fogats till lägenheten.

235 §. I paragrafen föreskrivs om bestämmande av en ny tidsfrist för en sakägare för sökande av ändring. Enligt 2 mom. ska anhållan om ny tid för sökande av ändring göras genom en skriftlig, till jorrdomstolen riktad ansökan, som före besvärstidens utgång i enlighet med 234 § 2 mom. ska tillställas lantmäteribyrån eller kommunens fastighetsregisterförare. Eftersom fastighetsbildningslagen har ändrats genom lagen om ändring av fastighetsbildningslagen (901/2013), som trädde i kraft den 1 januari 2014, så att en besvärsskrift ska tillställas jorrdomstolen i stället för lantmäteribyrån eller kommunens fastighetsregisterförare, föreslås att paragrafens 2 mom. ändras så att det motsvarar ovan nämnda fastighetsbildningslag. Enligt 2 mom. ska anhållan om ny tid för sökande av ändring före besvärstidens utgång göras hos

jorrdomstolen genom en skriftlig ansökan till vilken ska fogas en utredning om grunderna för ansökan.

287 a §. I 2 mom. föreskrivs om straffrättsligt förverkande och jämkning av förverkande. Eftersom 2 kap. 16 § i strafflagen (39/1889), som det hänvisas till i momentet, har upphävts genom lagen om ändring av strafflagen (875/2001), som reviderade bestämmelserna om förverkande och som utfärdades den 26 oktober 2001 och som trädde i kraft den 1 januari 2002, och eftersom det i 10 kap. i strafflagen efter reformen också finns bestämmelser om jämkning av förverkande, föreslås det att paragrafens 2 mom. upphävs som obehövligt.

1.3 Fastighetsregisterlagen

2 §. I 2 mom. föreskrivs om registerenheter som införs i fastighetsregistret som andra registerenheter än fastigheter. Enligt momentet införs som andra registerenheter i fastighetsregistret samfällda områden samt biområden som enligt lagen om allmänna vägar (243/1954) besitts med vägrätt. Eftersom det enligt 58 § 2 mom. i landsvägslagen (503/2005), som trädde i kraft den 1 januari 2006 och som upphävde lagen om allmänna vägar, efter att beslutet om inlösen vunnit laga kraft till ett biområde som anvisats i vägplanen uppkommer en sådan vägrätt som motsvarar biområdets användningsändamål, föreslås det att 2 mom. ändras så att det i momentet även beaktas ovan nämnda biområden som besitts med vägrätt med stöd av landsvägslagen. Enligt förslaget införs som andra registerenheter i fastighetsregistret samfällda områden samt i lagen om allmänna vägar och i 58 § 2 mom. i landsvägslagen avsedda biområden som besitts med vägrätt.

1.4 Lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster

6 §. *Utlämnande av uppgifter som informationstjänst.* I 6 § föreskrivs om de sätt på vilka utlämnandet av uppgifter ur fastighetsdatasystemet genomförs som informationstjänst. Vid utlämnandet av uppgifter iaktas i tillämpliga delar bestämmelserna i 16 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) om hur personuppgifter ska lämnas ut. Ur en myndighets personregister får med stöd av 16 § 3 mom. lämnas ut en kopia eller en utskrift som innehåller personuppgifter eller kopians eller utskriftens uppgifter i elektronisk form, om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att använda sådana personuppgifter. Enligt paragrafens 5 mom. får en personbeteckning utlämnas endast om den som begär personbeteckningen har eller kan ha den i sin besittning med stöd av personuppgiftslagen eller någon annan lag.

Enligt paragrafens 3 mom. får Lantmäteriverket på ansökan bevilja tillstånd att få och förmedla uppgifter med hjälp av teknisk anslutning även till andra som använder uppgifter ur fastighetsdatasystemet än justitieförvaltningsmyndigheter, regionförvaltningsverk, närings-, trafik- och miljöcentraler, kommuner, Skatteförvaltningen, förundersökningsmyndigheter, myndigheter som sköter fastighetsbildningsuppgifter, myndigheter inom folkbokföringsförvaltningen och köpvittnen. Enligt bestämmelsen får uppgifter lämnas ut och förmedlas med stöd av ett uttryckligt tillstånd till den som behöver uppgifter för samhällsplanering, fastighetsförmedling, fastighetsvärdering eller beviljande av och tillsyn över kredit eller för något annat jämförbart syfte som har samband med fastigheter. På basis av tillståndet kan användaren för de syften som nämns i lagen läsa uppgifterna i fastighetsdatasystemets databas direkt med hjälp av teknisk anslutning i enlighet med den nyttjanderätt som har getts honom eller henne. Den användarprofil som hör till användaridentifikationen avgör om användaren får bläddra i samtliga uppgifter eller endast begränsat i enlighet med användarprofilen.

En fastighet specificeras genom fastighetsbeteckningen (fastighetens registernummer). Fastighetsbeteckningen kombinerad med uppgifter om gränserna visar en enskild fastighets plats

och läge i förhållande till övriga fastigheter. Eftersom behovet att använda fastighetsuppgifterna ständigt ökar på grund av att användningen av dem blir mångsidigare, föreslås att paragrafens 3 mom. ändras så att utlämnande av ovan nämnda fastighetsuppgifter kan ske öppet utan tillstånd med hjälp av teknisk anslutning ur fastighetsdatasystemet. Utlämnande av fastighetsbeteckningar och uppgifter om fastigheternas gränser ur fastighetsdatasystemet utan tillstånd försvagar inte skyddet för personuppgifter, eftersom utlämnandet av andra fastighetsuppgifter och ägaruppgifter med hjälp av teknisk anslutning även i fortsättningen kräver ändamålsbundet tillstånd.

Förmedling av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning är en del av fastighetsdatasystemets basservice. Förslaget stöder Lantmäteriverkets grundläggande uppgift att för allmän och omfattande användning sprida uppgifter som samlats in med offentliga medel. Förslaget innebär att användningen av fastighetsdatasystemets datalager ökar och blir mångsidigare.

Att främja användningen av uppgifter i fastighetsdatasystemet genom att bestämma att en del av uppgifterna är fritt tillgänglig information utan ett uttryckligt tillstånd kräver också ändring av avgiftsbestämmelserna till denna del.

7 §. Avgifter. I paragrafen föreskrivs om fastighetsdatasystemets prestationer och om de avgifter som tas ut till staten och kommunerna för informationstjänsten. Enligt 1 mom. tas fastighetsdatasystemets prestationer och informationstjänster till staten och kommunerna ut avgifter på vilka lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) tillämpas, om inte något annat bestäms särskilt beträffande någon prestation. I 3 mom. föreskrivs att uppgifter i standardformat inom den offentliga förvaltningen som med hjälp av teknisk anslutning lämnas ut för myndighetsverksamheten är avgiftsfria.

Eftersom de uppgifter som i 6 § föreslås bli åtkomliga i fastighetsdatasystemet utan uttryckligt tillstånd och som motsvarar uppgifterna om identifikation av och gränserna för fastigheter redan nu avgiftsfritt finns allmänt tillgängliga i Lantmäteriverkets nätkarttjänster som kartutskrifter på Kartplatsen och Kartfönstret samt på många städers webbplatser som karttjänst, föreslås i paragrafen ett nytt 4 mom. om avgiftsfrihet för uppgifter om fastighetsbeteckning och fastighetsindelning som lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning. Fastän användarrättigheten till ovan nämnda uppgifter är avgiftsfri, tas hos kunderna ut de kostnader som föranleds av utlämnandet av uppgifterna. Den föreslagna avgiftsfriheten effektiviserar användningen av de uppgifter om gränserna som gäller fastighetsbeteckning och fastighetsindelning i fastighetsdatasystemets fastighetsdel och främjar ett så omfattande utnyttjande av Lantmäteriverkets datalager som möjligt i samhället.

1.5 Lagen om köpeskillingsregister över fastigheter

2 §. Enligt 5 kap. 1 § i utsökningsbalken (705/2007) kan realisering av fastighet ske förutom som försäljning under hand också på auktion som i princip motsvarar exekutiv auktion som reglerats i den upphävda utsökningslagen (37/1895). Det föreslås att uppgifter om sådan överlåtelse av fastighet tas in i köpeskillingsregistret över fastigheter, eftersom det inte finns fog för att lämna överlåtelser av fastigheter av detta slag utanför registret.

5 §. I paragrafen föreskrivs om den informationstjänst som tillhandahålls ur köpeskillingsregistret och som Lantmäteriverket svarar för. Ändamålet med informationstjänsterna är att tjäna fastställandet av fastigheters värde vid inlösningsförrättningar, planering av markanvändning, beskattning och kreditgivning samt andra värderings- och undersökningsuppdrag. Enligt gällande 1 mom. ska utdrag och andra utskrifter ges ur köpeskillingsregistret på begäran. Enligt 2 mom. får register, vilka som sådana lämpar sig för automatisk databehandling, eller annat

omfattande datamaterial inte överlåtas, om inte den som begär uppgifterna tillförlitligt anför ett godtagbart ändamål, för vilket uppgifterna ska användas.

I det moderna informationssamhället ska det vara möjligt att få uppgifter från informationstjänsten också med hjälp av teknisk anslutning. För att öka användningen av uppgifterna i köpeskillingsregistret bör det vara möjligt att lämna ut uppgifter på basis av tillstånd också för att förmedla dem till olika instanser med hjälp av teknisk anslutning för något ändamål som gäller fastigheter. Utlämnande av uppgifter för att de ska förmedlas vidare stöder även Lantmäteriverkets grundläggande uppgift att få ut datalagren i allmän och omfattande användning.

På grund av detta föreslås det att 1 mom. ska ändras så att Lantmäteriverket ska kunna lämna ut uppgifter ur köpeskillingsregistret över fastigheter som informationstjänst även med hjälp av teknisk anslutning på basis av tillstånd som beviljas separat. Ett särskilt tillstånd som beviljas på ansökan krävs inte bara för att få uppgifter utan även för att förmedla uppgifter med hjälp av teknisk anslutning till den som behöver uppgifter ur köpeskillingsregistret över fastigheter för ett sådant ändamål som nämns i 1 § 2 mom. eller för något annat därmed jämförbart ändamål. Ett ändamål som jämställs med ovan nämnda ändamål är t.ex. användning av uppgifterna i köpeskillingsregistret vid fastighetsförmedling eller någon annan värdering än sådant fastställande av fastigheters värde som sker vid en inlösningsförrättning. Lantmäteriverket kan med stöd av tillstånd till en sökande lämna ut uppgifter ur köpeskillingsregistret med hjälp av teknisk anslutning även för att uppgifterna ska förmedlas till slutkunden i det fall att slutanvändarens ändamål för att använda registeruppgifterna är godtagbart. I tillståndet kan dessutom tas in villkor om grunden för sökning av uppgifter samt om annan användning av systemet och övervakningen av detta. Tillstånd för att få uppgifter ur köpeskillingsregistret och för att förmedla dem med hjälp av teknisk anslutning kan dock inte beviljas, om inte sökanden lägger fram en tillförlitlig utredning över ett godtagbart ändamål för vilket uppgifterna ska användas.

Uppgifterna i köpeskillingsregistret över fastigheter är offentliga. Vid utlämnande av uppgifter iaktas i tillämpliga delar bestämmelserna i 16 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, som iaktas som allmän förvaltningslag. Ur en myndighets personregister får med stöd av lagens 16 § 3 mom. lämnas ut en kopia eller en utskrift som innehåller personuppgifter eller kopians eller utskriftens uppgifter i elektronisk form för ett godtagbart ändamål endast om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att använda sådana personuppgifter. Huruvida ändamålet är godtagbart bedöms utifrån registrets användningsändamål.

1.6 Lagen om fastighetsförrättningsavgift

4 §. I paragrafen finns en bestämmelse om delegering av befogenheter och om fördelning av behörigheten, medan det i 3 § i lagen om fastighetsförrättningsavgift finns bestämmelser om de allmänna principerna för fastställande av avgifter. Enligt bestämmelsen utfärdas närmare bestämmelser om de avgifter som fastställs med stöd av 3 § genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet, och om avgifterna för fastighetsförrättningar som verkställs på förordnande av kommunens fastighetsregisterförare genom fastighetsförrättningsavgiftstaxan, som kommunfullmäktige beslutar om. Den bestämmelse genom vilken kommunfullmäktige beslutar om fastighetsförrättningsavgiftstaxan avviker från vad som föreskrivs i annan lagstiftning om förfarandet med fastställande av kommunernas taxor. I syfte att förenkla kommunernas förvaltning och förenhetliga bestämmelsen så att den följer de förfaranden för fastställande av taxor som iaktas annanstans i lag föreslås det att bestämmelsen ändras så att kommunen och inte kommunfullmäktige beslutar om fastighetsförrättningsavgiftstaxan. I detta fall blir det enligt bestämmelsen möjligt att delegera utfärdandet av den bestämmelse som gäller fastighetsförrättningsavgiftstaxan.

1.7 Lagen om ägoreglering i gränskommunerna

1 §. Det föreslås i paragrafen att lagen om ägoreglering i gränskommunerna, vilken utfärdades den 9 juni 1960 och trädde i kraft den 1 juli 1960, ska upphävas. Med stöd av lagen om ägoreglering i gränskommunerna har det varit möjligt att verkställa ägoregleringsförrättningar i byar, vilka till en del blivit kvar på det område, som i enlighet med det den 19 september 1944 i Moskva undertecknade vapenstilleståndsfördraget och det den 10 februari 1947 i Paris undertecknade fredsfördraget avträdades till Socialistiska Rådsrepublikernas Förbund. Syftet med lagen var att underlätta bildandet av en ändamålsenlig fastighetsindelning på sådana områden i gränstrakterna där flyttningen av riksgränsen hade medfört splittring av registerenheter. Med stöd av lagen var det möjligt att verkställa förrättningar i vissa fall där det inte skulle ha funnits förutsättningar för ägoreglering utifrån någon annan skifteslagstiftning.

Eftersom de oklarheter som berodde på reglering av rikets gränser i östra Finland efter andra världskriget har behandlats vid ägoregleringsförrättningar som verkställts med stöd av lagen om ägoreglering i gränskommunerna, föreslås det att lagen upphävs.

2 §. Paragrafen innehåller en bestämmelse om lagens ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft 2016.

1.8 Lagen om vissa regleringar av vattenägor

1 §. I paragrafen föreslås att lagen om vissa regleringar av vattenägor, som utfärdades den 1 november 1980 och som satts i kraft genom förordning, ska upphävas. Med stöd av lagen har det i vissa kommuner varit möjligt att verkställa ägoreglering av vattenområden och tilländningar i syfte att åstadkomma en ändamålsenlig fastighetsindelning. Med stöd av lagen har lägenheter eller byar kunnat lösa in vattenområden och tilländningar som har varit belägna invid lägenheten eller byn. För ett område som löses in ska full ersättning betalas.

Eftersom de ägoregleringsförrättningar som har gällt i lagen avsedda oklarheter med vattenägor och som har verkställts särskilt i södra Savolax i tidigare S:t Michels län har avslutats för några år sedan, föreslås det att lagen om vissa regleringar av vattenägor upphävs.

2 §. Paragrafen innehåller en bestämmelse om lagens ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft 2016.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om när en fastighetsförrättning blir anhängig har utfärdats genom fastighetsbildningsförordningen (1189/1996), som utfärdats med stöd av fastighetsbildningslagen. Enligt 8 § 3 mom. i förordningen ska till en förrättningsansökan som gäller bildande av en fristående tilländning till lägenhet eller fogande av den till en förefintlig fastighet fogas även den utredning som kan fås om tilländningens uppkomst och om sökandens rätt till den samt om ägarna av tilländningen. Eftersom det föreslås att bestämmelserna i 5 kap. i fastighetsbildningslagen om bildande av en fristående tilländning till en lägenhet och fogande av en fristående tilländning till en fastighet upphävs med anledning av lagen om fristående tilländningars upphörande som fastigheter, bör även ovan nämnda bestämmelse i fastighetsbildningsförordningen upphävas.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft 2016.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

4.1 Lag om fristående tillandningars upphörande som fastigheter

Enligt 15 § i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Bestämmelser om expropriation av egendom för allmänt behov mot full ersättning utfärdas genom lag. Villkor för inlösen är utöver allmänt behov dessutom full ersättning.

Fristående tillandningar som uppstod för 100—200 år sedan till följd av sänkning eller torrläggning av sjöar bildar som fastighetsslag en helt egen separat grupp i fastighetsregistret. Äganderätten till de registerenheter som hör till denna grupp är inte känd. Eftersom största delen av de fristående tillandningarna är belägna mellan ett vattenområde och ett landområde, försvårar de i egenskap av registerenheter vars äganderätt är okänd ändamålsenlig användning av andra angränsande registerenheter och strandområden. Fristående tillandningar har också i allmänhet ett ringa värde och de har inte heller på grund av sitt läge något självständigt bruksvärde. I praktiken kan de utnyttjas endast i samband med angränsande registerenheter.

Förslaget till lag om fristående tillandningars upphörande som fastigheter innehåller bestämmelser som avser den privata äganderätten. De bestämmelser som föreslås i lagen är nödvändiga för att förbättra fastighetsdatasystemets klarhet och tillförlitlighet samt rättssäkerheten för ägarna till sådana registerenheter som gränsar till fristående tillandningar. Grundlagsutskottet har i sin tidigare praxis ansett att kravet på allmänt behov inte nödvändigtvis är en förutsättning för att inlösen sker till gagn för en offentlig sammanslutning, utan mottagaren kan också vara någon annan part (GrUU 28/2000 rd, s. 4/I, GrUU 49/2002 rd, s. 4/II). Ur denna synvinkel utgör inte grundlagen något hinder för de föreslagna bestämmelserna. Genom lagen återförs en registerenhet vars ägare är okänd till den ursprungliga registerenhet vars ägare är känd. Samtidigt arbetar man för att åstadkomma en ändamålsenlig skiftesläggning och ändamålsenlig användning av strandområdena.

Medan den nu upphävda regeringsformen fortfarande var i kraft hade inom fastighetsbildningslagstiftningen tidigare utfärdats den s.k. dikeslagen, dvs. lagen om lägenheters samfälliga vägars och avloppsdikens samt med dem jämförbara områdens upphörande att vara samfälligheter (983/1976). I lagen finns bestämmelser om på vilket sätt en upphävd samfällighet har övergått till en fastighet som gränsar till området eller i kommunens ägo på detaljplaneområde. I 4 kap. i lagen föreskrivs om ett ersättningsförfarande enligt vilket ägare till lägenheter som har haft del i upphävd samfällighet har rätt att få ersättning för mark som hör till en samfällig väg och för växtlighet. Ersättning skulle påföras endast om den samfälliga vägen eller avloppsdiket när de upphörde att vara allmän väg eller avloppsdike inte användes för det ändamål för vilket de hade undantagits till ett samfällt område som ägs av fastigheterna. Den som var berättigad till ersättning skulle själv framställa anspråk på ersättning inom fyra år efter lagens ikraftträdande den 1 mars 1977.

På det sätt som föreskrivs i 67 § i riksdagsordningen (7/1928), som föregick gällande grundlag, har lagen om inlösen vid fastighetsförrättningar (553/1995) stiftats i s.k. grundlagsordning. Med stöd av 1 § ges ett bemyndigande att det genom lag kan föreskrivas om inlösen mot full ersättning vid en fastighetsförrättning även för enskilt behov. Enligt 1 § har det genom lag kunnat föreskrivas bl.a. om inlösen av en enskild tillandning mot full ersättning för att fogas

till en fastighet, till en samfälld skog, till ett samfällt område eller till ett sådant outbrutet område som bildas till fastighet i samband med ägobyte eller i samband med en förrättning som avser överföring av ett område. Med stöd av lag 553/1995 utfärdades bestämmelsen om inlösen i 60 § i fastighetsbildningslagen. Med hjälp av den har avsikten varit att på de områden som nämns i bestämmelsen eliminera de olägenheter som föranleds användningen av fastigheten och att främja ändamålsenlig användning av områdena i fråga. Bestämmelsen om inlösen i fastighetsbildningslagen tillämpas med stöd av 2 mom. också på sådana ringa fristående tillandningar som har kunnat användas ändamålsenligt endast i samband med angränsande fastigheter. Ersättningen ska ha deponerats hos regionförvaltningsverket, om ägaren har förblivit okänd vid förrättningen.

Innan den nuvarande grundlagen trädde i kraft har även lagen om upphörande av vissa servitut (449/2000) utfärdats. Genom lagen upphörde bl.a. servituten för fädrift eller linsänke som stiftats till förmån för fastigheter vid lagens ikraftträdande den 1 juni 2000. Ägaren till en servitutsberättigad fastighet kunde för skada och olägenhet som beror på att ett sådant servitut upphört få ersättning av ägaren till den fastighet som befrias från servitutet, om han eller hon meddelade sitt ersättningsyrkande inom fem år från lagens ikraftträdande. Inom fem år från lagens ikraftträdande kunde en fastighet för vilken fädriftsservitut gällde likaså utan ersättning få vägrätt som avses i lagen om enskilda vägar till det område för vilket fädriftsservitut tidigare hade gällt, om fastigheten behövde det servitutsområde som upphävts genom lag för att använda det som väg.

Utgångssituationen för den föreslagna lagen om fristående tillandningars upphörande som fastigheter skiljer sig från utgångssituationen för de samfällda områden som upphävdes med stöd av dikeslagen och för lagen om upphörande av vissa servitut på så sätt att ägarna till de fristående tillandningar som lagen gäller är okända. Ägare till de samfällda områden som dikeslagen gällde var de fastigheter (ägare till fastigheterna) till vars samfällda område de aktuella områdena hade bildats vid en förrättning. Servituten för fädrift eller linsänke betjänade ägaren av den fastighet och användningen av denna fastighet för vilken den hade stiftats.

Fastän ägarna till de områden som upphävts genom dikeslagen och ägarna till de fastigheter som var berättigade till servitut för fädrift eller linsänke som upphävts med stöd av lagen om upphörande av vissa servitut har varit kända, har det inte föreskrivits om de ersättningsfrågor som gäller indragna rättigheter i de ovannämnda lagarna på ett sådant sätt att dessa frågor ska behandlas på tjänstens vägnar. Ersättningshandläggningen har förutsatt att den som varit berättigad till ersättning har framställt krav på ersättning för skada och olägenhet som föranletts av förlust av äganderätten enligt dikeslagen och för upphörande av servitut enligt lagen om upphörande av vissa servitut inom förelagd tid. Även en känd ägare har således kunnat förlora aningen sin äganderätt eller sin servitutsrätt utan ersättning på grund av sin egen passivitet.

Om man vid förrättningsbehandling enligt den föreslagna lagen inte når ägarna till de fristående tillandningar som lagen avser, är det uppenbart att det faktiskt är fråga om en situation där ett föremål saknar ägare och att det därför inte heller finns någon instans som ersättningen ska betalas till. Eftersom det vid förrättningsbehandling är möjligt att på ett tillförlitligt sätt och i vissa enskilda fall bestämma den sannolika enhet (samfällda område) inom vilken den fristående tillandningen ursprungligen har uppstått och eftersom den fristående tillandningen vid förrättningen återförs till denna sin ursprungliga enhet och ägare, kan införlivandet av den fristående tillandningen med sin enhet ske utan ersättning, i synnerhet som de ägare till den ursprungliga enheten som inte deltog i ett sjösänkingsprojekt i samband med sådana projekt som genomfördes före 1868 inte har fått någon ersättning av dem som deltog i sjösänkingsprojektet eller av de delägare som blev ägare till den fristående tillandningen för förlusten av sin äganderätt till det område som uppstod vid sjösänkningen. Även i sådana enskilda fall där den ursprungliga enheten inte kan klarläggas på ett tillförlitligt sätt kan den dock bestämmas

med mycket stor sannolikhet. Det är motiverat att detta sker utan ersättning även därför att en eventuell ägare till en fristående tillandning som förblivit okänd kan vara ägare till en delägarfastighet i den mottagande registerenheten (det samfällda området). I en situation som denna ändras äganderätten till den fristående tillandningen, som även kan bestå av bråkdelar, till rätt som grundar sig på ägande av en delägarfastighet på det samfällda området enligt hur mycket andel fastigheten har i det samfällda området.

Enligt den föreslagna lagen bildas en fristående tillandning, vars äganderätt har kunnat klarläggas vid en förrättning, alltid till lägenhet för sin ägare eller fogas till en lägenhet som tillhör ägaren från tidigare. När det är uppenbart att ägaren till ett föremål de facto är okänd i en situation där det i samband med förrättningen är omöjligt att klarlägga ägaren och när värdet på de fristående tillandningarna är ringa, tryggas den förmögenhetsställning och rättsliga ställning som grundar sig på äganderätten till föremålet för den eventuella rätta ägaren i tillräcklig utsträckning genom normalt sökande av ändring i förrättningsbeslut och genom extraordinärt ändringssökande så som föreskrivs i 31 kap. i rättegångsbalken.

Eftersom syftet med den föreslagna lagen är att klarlägga äganderätten till fristående tillandningar och eftersom en fristående tillandning återförs med stöd av lagen till den ursprungliga registerenhet inom vilken den har uppstått och till det ursprungliga ägarsammanhanget, om det inte är möjligt att klarlägga den nuvarande ägaren, är det i en dylik situation inte fråga om expropriation i konstitutionellt hänseende.

4.2 Lag om ändring av lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster

I 10 § 1 mom. i grundlagen föreskrivs om skydd för privatliv och personuppgifter. Enligt paragrafen utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter genom lag. Med personuppgiftslagen, som innehåller allmänna bestämmelser om skydd för personuppgifter, tryggas skyddet för privatlivet och den personliga integriteten vid behandling av personuppgifter. Bestämmelser om utlämnande av personuppgifter ur myndigheternas personregister finns även i 16 § 3 mom. i offentlighetslagen. Ur en myndighets personregister får med stöd av 16 § 3 mom. lämnas ut en kopia eller en utskrift som innehåller personuppgifter eller kopians eller utskriftens uppgifter i elektronisk form, om mottagaren enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att använda sådana personuppgifter. Enligt paragrafens 5 mom. får en personbeteckning utlämnas endast om den som begär personbeteckningen har eller kan ha den i sin besittning med stöd av personuppgiftslagen eller någon annan lag.

Det föreslagna utlämnandet av uppgifter om fastighetsbeteckningar och fastigheternas gränser ur fastighetsdatasystemet med hjälp av teknisk anslutning utan tillstånd försvagar inte skyddet för personuppgifter, eftersom utlämnandet av andra fastighetsuppgifter och ägaruppgifter med hjälp av teknisk anslutning även i fortsättningen kräver ändamålsbundet tillstånd.

Med stöd av vad som anförts ovan anses det att lagen om fristående tillandningars upphörande som fastigheter och lagen om ändring av lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om fristående tillandningars upphörande som fastigheter

I enlighet med riksdagens besluts föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på tillandningar som har uppstått när ett vattendrag sänkts med behörigt tillstånd före den 1 mars 1903 och som med stöd av en bestämmelse i sänkningstillståndet eller genom ett skifte som verkställts av en myndighet eller genom enskilt skifte kommit i någons ägo utan att höra till någon lägenhet. Lagen tillämpas även på en tillandning som har hört till en lägenhet och som har överlåtits till någon annan utan att den har avskilts från lägenheten.

För att lagen ska tillämpas krävs att de i 1 mom. avsedda förutsättningarna i fråga om en fristående tillandning förelåg före den 13 november 1911 och alltjämt föreligger.

2 §

Utredning av äganderätten till en fristående tillandning

Lantmäteriverket utreder på tjänstens vägnar äganderätten till fristående tillandningar vid en fastighetsbestämning enligt 11 kap. i fastighetsbildningslagen (554/1995). Fastighetsbestämning får även sökas av den vars fångesman har erhållit den fristående tillandningen på det sätt som avses i 1 § i denna lag och av den som besitter tillandningen i egenskap av ägare.

Lantmäteriverket ska genom offentlig delgivning med iakttagande av 62 § i förvaltningslagen (434/2003) kalla den som anser sig vara ägare till en fristående tillandning på fastighetsbestämningens målområde att lägga fram en utredning över sin äganderätt till den fristående tillandningen inom sex månader från det att kungörelsen publicerades i den officiella tidningen. Bestämmelser om tillkännagivande av förrättning finns även i 168 och 169 § i fastighetsbildningslagen.

Uppstår tvist om äganderätten, tillämpas 184 § i fastighetsbildningslagen.

3 §

Fogande av en fristående tillandning till ett samfällt vattenområde eller till en fastighet eller bildande av den till ett nytt samfällt område

En fristående tillandning vars äganderätt inte har kunnat klarläggas och som gränsar till det ursprungliga samfällda område eller till den fastighet inom vilken den har uppstått fogas till detta ursprungliga samfällda vattenområde eller med samtycke av ägaren till fastigheten till denna ursprungliga fastighet. Om ägaren till fastigheten inte ger sitt samtycke till att den fristående tillandning som uppstått inom fastigheten fogas till fastigheten, fogas den fristående tillandningen till det angränsande samfällda vattenområdet.

Någon annan än i 1 mom. avsedd fristående tillandning vars äganderätt inte har kunnat klarläggas, bildas till ett nytt samfällt område för fastigheterna i den vattenrättsliga by inom vars samfällda vattenområde den har uppstått.

En fristående tillandning vars äganderätt är klarlagd bildas till en ny lägenhet för ägaren eller fogas till en lägenhet som tillhör ägaren.

4 §

Bestämmande av registerenhet för en fristående tillandning

Om det är oklart inom vilken registerenhet en fristående tillandning har uppstått, ska den fristående tillandningen genom ett förrättningsbeslut fogas till det samfällda vattenområdet eller bildas till ett nytt samfällt område i den vattenrättsliga by till vars ägor den mest sannolikt hör.

5 §

Ersättning för en fristående tillandning

En fristående tillandning fogas till den registerenhet inom vilken den har uppstått eller bildas till ett nytt samfällt område utan ersättning.

6 §

Fastighetsförrättningsavgift

Fastighetsförrättningsavgiften för en i denna lag avsedd fastighetsbestämning och en i samband med den verkställd fastighetsförrättning betalas av statliga medel till den del det vid förrättningen är fråga om åtgärder av allmänt intresse som främjar tillförlitligheten och klarheten i fastighetssystemet.

7 §

Registrering av äganderätten

När lagfart beviljas den som enligt ett avgörande som har fattats vid en i denna lag avsedd fastighetsbestämning är ägare till en lägenhet som har bildats av en fristående tillandning eller ägare till ett område som har fogats till en fastighet, ska ett utdrag ur den beskrivning som uppgjorts vid förrättningen utgöra tillräcklig utredning över hans fäng.

8 §

Tillämpning av fastighetsbildningslagen

Vid bildande av en fristående tillandning till lägenhet tillämpas vad som i fastighetsbildningslagen föreskrivs om styckning av ett outbrutet område till en särskild lägenhet och vid fogande av en fristående tillandning till en fastighet tillämpas vad som i fastighetsbildningslagen föreskrivs om överföring av ett outbrutet område till en annan fastighet genom styckning. Bestämmelserna i 32—34 § i fastighetsbildningslagen tillämpas dock endast om det av den fristående tillandningen bildas flera olika lägenheter åt samma ägare.

Vid bildande av en fristående tillandning till ett samfällt område och vid fogande av en fristående tillandning till ett samfällt område tillämpas vad som i fastighetsbildningslagen föreskrivs om bildande av ett samfällt område och fogande av ett område till ett samfällt område.

RP 102/2015 rd

9 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av fastighetsbildningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i fastighetsbildningslagen (554/1995) 10 b, 38 och 39 § samt 287 a § 2 mom., av dem 10 b § sådan den lyder i lag 901/2013 och 287 a § 2 mom. sådant det lyder i lag 273/1998, samt
ändras 3 § 2 mom., 5, 5 a och 10 a §, rubriken för 5 kap., 40 § och 235 § 2 mom., av dem 3 § 2 mom. och 10 a § sådana de lyder i lag 901/2013, 5 § sådan den lyder i lagarna 322/1999, 914/2011 och 901/2013, 5 a § sådan den lyder i lagarna 322/1999 och 901/2013 samt 235 § 2 mom. sådant det lyder i lag 273/1998, som följer:

3 §

Fastighetsförrättningar och andra åtgärder som avses i 1 mom. sköts av Lantmäteriverket. Fastighetsförrättningar och andra åtgärder inom ett detaljplaneområde ska dock skötas av den myndighet som i enlighet med 5 § i fastighetsregisterlagen för fastighetsregister för området. Om en fastighetsförrättning gäller både ett detaljplaneområde och ett område utanför detta, sköts förrättningen likväl av Lantmäteriverket.

5 §

Förrättningsingenjören kan vara en vid Lantmäteriverket i tjänsteförhållande anställd diplomingenjör med för uppgiften lämplig lantmäteriexamen, eller ingenjör eller tekniker med för uppgiften lämplig examen som avlagts vid en yrkeshögskola eller en teknisk läroanstalt samt på kommunens detaljplaneområde en hos kommunen i tjänsteförhållande anställd fastighetsingenjör och en ingenjör eller tekniker som har avlagt en ovan avsedd examen, om kommunen i enlighet med 5 § i fastighetsregisterlagen för fastighetsregister på detaljplaneområde.

En hos kommunen anställd fastighetsingenjör, ingenjör eller tekniker kan vara förrättningsingenjör vid

- 1) styckning,
- 2) frivilligt ägobyte,
- 3) servitutsförrättning,
- 4) sådan förrättning enligt 131 a § som verkställs för fogande av samfällt område till en fastighet,
- 5) ledförrättning enligt terrängtrafiklagen (1710/1995),
- 6) bildande till lägenhet av ett fristående område,
- 7) överföring och bildande till lägenhet av en andel i ett samfällt område,
- 8) sådan vägförrättning som avses i lagen om enskilda vägar (358/1962),
- 9) klyvning av tomter inom ett detaljplaneområde,
- 10) tvångsbyte av ägor,
- 11) en förrättning enligt 62 § som verkställs i samband med styckning,
- 12) fastighetsbestämning enligt 101 § och fastighetsbestämningsförrättning enligt 277 §.

5 a §

En hos kommunen i tjänsteförhållande anställd fastighetsingenjör, ingenjör eller tekniker kan inom den egna kommunens område med samtycke av kommunen förordnas att vara förrättningsingenjör vid en förrättning som verkställs utanför ett i 3 § avsett detaljplaneområde.

En vid Lantmäteriverket i tjänsteförhållande anställd förrättningsingenjör som avses i 5 § 1 mom. kan med samtycke av Lantmäteriverket förordnas att vara förrättningsingenjör vid en förrättning som verkställs på ett i 3 § avsett detaljplaneområde.

10 a §

För olycksfall som inträffat och yrkessjukdom som ådragits vid skötseln av uppgiften som god man betalas ersättning av statens medel på samma grunder som det betalas ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom. Ersättning betalas endast till den del som den skadade inte enligt någon annan lag har rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Ersättningsärenden behandlas av Statskontoret.

Vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om arbetstagare, arbetsgivare och försäkringsanstalt ska på motsvarande sätt tillämpas på god man, Lantmäteriverket och Statskontoret. Vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs i avdelning IV om hur förmåner verkställs, i avdelning VIII om sökande av ändring, omprövning och återkrav samt i avdelning IX om utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter, avgiftsfrihet för uppgifter, ersättning som ska betalas för uppgifter om hälsotillstånd, justering av penningbelopp och ersättningar med arbetspensionsindex och lönekoeficient, avrundning av belopp, regressrätt för försäkringsanstalten, rätt för en försäkringsanstalt att få tillbaka fullkostnadsavgiften av en trafikförsäkringsanstalt, jäv, skyldighet att bevara handlingar samt överförings- och utmättningsförbud tillämpas även på den ersättning som avses i denna paragraf.

5 kap.

Hur andra fristående områden bildas till lägenhet eller fogas till en fastighet

40 §

När lagfart beviljas den som enligt ett avgörande som har fattats vid en i detta kapitel avsedd förrättning är ägare till en lägenhet som har bildats av ett fristående område eller ägare till ett område som har fogats till en lägenhet, ska ett utdrag ur den beskrivning som uppgjorts vid förrättningen utgöra tillräcklig utredning över hans fång.

235 §

Anhållan om ny tid för sökande av ändring ska före besvärstidens utgång göras hos jorddomstolen genom en skriftlig ansökan med iakttagande av vad som föreskrivs om besvärsskriften. Till ansökan ska fogas en utredning om grunderna för ansökan.

Denna lag träder i kraft den 20 .

På förrättningar som gäller bildande av en fristående tillandning till lägenhet eller fogande av en fristående tillandning till en fastighet och som inletts före lagens ikraftträdande tillämpas dock bestämmelserna i 38 och 39 § samt 40 § 1 mom. i den lydelse som gällde vid lagens ikraftträdande.

3.

Lag

om ändring av 2 § i fastighetsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fastighetsregisterlagen (392/1985) 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 505/2005, som
följer:

2 §

Som andra registerenheter införs i fastighetsregistret samfällda områden samt biområden
som enligt lagen om allmänna vägar (243/1954) och 58 § 2 mom. i landsvägslagen (503/2005)
besitts med vägrätt.

Denna lag träder i kraft den 20. _____

4.

Lag

om ändring av 6 och 7 § i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informations- tjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002)
6 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1189/2011, och
fogas till 7 §, sådan den lyder i lagarna 1189/2011 och 908/2012, ett nytt 4 mom. som följer:

6 §

Utlämnande av uppgifter som informationstjänst

På en sådan myndighets vägnar som avses i 4 § får Lantmäteriverket med hjälp av teknisk anslutning lämna ut uppgifter ur fastighetsdatasystemet till justitieförvaltningsmyndigheter, regionförvaltningsverk, närings-, trafik- och miljöcentraler, kommuner, Skatteförvaltningen, förundersökningsmyndigheter, myndigheter som sköter fastighetsbildningsuppgifter, myndigheter inom folkbokföringsförvaltningen och köpvittnen. Lantmäteriverket får dessutom på ansökan bevilja tillstånd att få och förmedla uppgifter med hjälp av teknisk anslutning. Uppgifter får lämnas ut och förmedlas till den som behöver uppgifter för samhällsplanering, fastighetsförmedling, fastighetsvärdering eller beviljande av och tillsyn över kredit eller för något annat jämförbart ändamål som har samband med fastigheter. I användningstillståndet kan det tas in villkor om grunden för sökning av uppgifter samt om annan användning av systemet och övervakning av detta. Tillstånd behövs dock inte för erhållande och förmedling av uppgifter om fastighetsbeteckning och fastighetsindelning med hjälp av teknisk anslutning.

7 §

Avgifter

Användarrättigheterna till uppgifterna om fastighetsbeteckning och fastighetsindelning är avgiftsfria.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 2 och 5 § i lagen om köpeskillingsregister över fastigheter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om köpeskillingsregister över fastigheter (552/1980) 2 § och 5 § 1 mom. som följer:

2 §

Med fastighetsköp avses i denna lag åtkomst av fastighet eller del därav eller outbrutet område mot vederlag.

5 §

Köpeskillingsregistret är offentligt. Utdrag och andra uppgifter ur registret ska ges på begäran. Lantmäteriverket får på ansökan bevilja tillstånd att få och förmedla uppgifter med hjälp av teknisk anslutning till den som behöver uppgifter för ett i 1 § 2 mom. nämnt ändamål eller för något annat jämförbart ändamål som har samband med fastigheter. I tillståndet kan det tas in villkor om grunden för sökning av uppgifter samt om annan användning av systemet och övervakningen av detta. Tillstånd får inte beviljas och register, vilka som sådana lämpar sig för automatisk databehandling, eller annat omfattande datamaterial får inte överlåtas, om inte den som ansöker om tillstånd eller begär uppgifterna tillförlitligt anför ett godtagbart ändamål, för vilket uppgifterna ska användas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om fastighetsförrättningsavgift

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fastighetsförrättningsavgift (558/1995) 4 §, sådan den lyder i lag 1434/2001, som följer:

4 §

Närmare bestämmelser om de avgifter som fastställs med stöd av 3 § utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Avgifterna för fastighetsförrättningar, som verkställs på förordnande av kommunens fastighetsregisterförare, fastställs dock på samma grunder i en fastighetsförrättningsavgiftstaxa, som kommunen beslutar om.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag

om upphävande av lagen om ägoreglering i gränskommunerna

I enlighet med riksdagens besluts föreskrivs:

Genom denna lag upphävs lagen om ägoreglering i gränskommunerna (282/1960).^{1 §}

Denna lag träder i kraft den 20 .^{2 §}

8.

Lag

om upphävande av lagen om vissa regleringar av vattenägor

I enlighet med riksdagens besluts föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen om vissa regleringar av vattenägor (31/1980).

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 29 oktober 2015

Vid förhinder för statsministern, familje- och omsorgsminister

Juha Rehula

Jordbruks- och miljöminister Kimmo Tiilikainen

2.

Lag

om ändring av fastighetsbildningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i fastighetsbildningslagen (554/1995) 10 b, 38 och 39 § samt 287 a § 2 mom., av dem 10 b § sådan den lyder i lag 901/2013 och 287 a § 2 mom. sådant det lyder i lag 273/1998, samt
ändras 3 § 2 mom., 5, 5 a och 10 a §, rubriken för 5 kap., 40 § och 235 § 2 mom., av dem 3 § 2 mom. och 10 a § sådana de lyder i lag 901/2013, 5 § sådan den lyder i lagarna 322/1999, 914/2011 och 901/2013, 5 a § sådan den lyder i lagarna 322/1999 och 901/2013 samt 235 § 2 mom. sådant det lyder i lag 273/1998, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Fastighetsförrättningar och andra åtgärder som avses i 1 mom. sköts av Lantmäteriverket. Inom detaljplaneområden ska dock den myndighet som för fastighetsregister inom området i enlighet med 5 § i fastighetsregisterlagen ha hand om fastighetsförrättningar och andra åtgärder *på det sätt som närmare bestäms nedan i 5 § 3 mom.* Om en fastighetsförrättning gäller både ett detaljplaneområde och ett område utanför detta, sköts förrättningen likväl av Lantmäteriverket.

5 §

Förrättningsingenjören kan vara en *i tjänsteförhållande* vid Lantmäteriverket anställd diplomingenjör med för uppgiften lämplig lantmäterexamen, eller ingenjör eller tekniker med för uppgiften lämplig examen som avlagts vid en yrkeshögskola eller en teknisk läroanstalt, kommunens fastighetsingenjör eller en i tjänsteförhållande hos kommunen anställd ingenjör eller tekniker som har avlagt en ovan avsedd examen.

En vid lantmäteriverket anställd ingenjör eller tekniker kan vara förrättningsingenjör vid

3 §

Fastighetsförrättningar och andra åtgärder som avses i 1 mom. sköts av Lantmäteriverket. Fastighetsförrättningar och andra åtgärder inom ett detaljplaneområde ska dock skötas av den myndighet som *i enlighet med 5 § i fastighetsregisterlagen* för fastighetsregister för området. Om en fastighetsförrättning gäller både ett detaljplaneområde och ett område utanför detta, sköts förrättningen likväl av Lantmäteriverket.

5 §

Förrättningsingenjören kan vara en vid Lantmäteriverket i tjänsteförhållande anställd diplomingenjör med för uppgiften lämplig lantmäterexamen, eller ingenjör eller tekniker med för uppgiften lämplig examen som avlagts vid en yrkeshögskola eller en teknisk läroanstalt *samt på kommunens detaljplaneområde en hos kommunen i tjänsteförhållande anställd fastighetsingenjör och en ingenjör eller tekniker som har avlagt en ovan avsedd examen, om kommunen i enlighet med 5 § i fastighetsregisterlagen för fastighetsregister på detaljplaneområde.*

En hos kommunen anställd fastighetsingenjör, ingenjör eller tekniker kan vara förrättningsingenjör vid

Gällande lydelse

- 1) styckning,
- 2) frivilligt ägobyte,
- 3) servitutsförrättning,
- 4) sådan fastighetsbestämning som avses i 101 § 1 mom. 1 och 3—5 punkten,

5) sådan förrättning enligt 131 a § som verkställs för fogande av samfällt område till en fastighet,

6) sådan fastighetsbestämningsförrättning enligt 277 § 1 mom. som gäller en i detta moment avsedd förrättning,

7) ledförrättning enligt terrängtrafiklagen (1710/1995),

8) bildande till lägenhet av ett fristående område,

9) överföring och bildande till lägenhet av en andel i ett samfällt område,

10) sådan vägförrättning som avses i lagen om enskilda vägar (358/1962),

11) bildande av samfällt område,

12) fogande av ägor till en samfällad skog i enlighet med 99 §, när avtalet därom upptar en överenskommelse om det som avses i 2 mom. i den nämnda paragrafen.

Om kommunen i enlighet med 5 § i fastighetsregisterlagen för fastighetsregister inom ett detaljplaneområde, ska förrättningsingenjören när förrättningar enligt 2 mom. 1—10 punkten i denna paragraf verkställs inom det nämnda området vara en hos kommunen anställd fastighetsingenjör, ingenjör eller tekniker. Fastighetsingenjören är förrättningsingenjör även vid klyvning av tomter inom ett detaljplaneområde, vid tvångsbyte av ägor, vid en förrättning enligt 62 § som verkställs i samband med styckning samt vid fastighetsbestämningsförrättningar enligt 101 eller 277 §.

Om det i samband med en förrättning som avses i 2 eller 3 mom. är nödvändigt att vidta en åtgärd som gäller något annat än fastighetsbestämning eller servitut eller en åtgärd som avses i 156 § 3 mom., skall fastighetsingenjören vara diplomingenjör.

5 a §

En hos kommunen anställd fastighetsingenjör, ingenjör eller tekniker kan inom den egna kommunens område med samtycke av kommunen förordnas att vara förrättningsingenjör vid en förrättning som verkställs utan

Föreslagen lydelse

- 1) styckning,
- 2) frivilligt ägobyte,
- 3) servitutsförrättning,

4) sådan förrättning enligt 131 a § som verkställs för fogande av samfällt område till en fastighet,

5) ledförrättning enligt terrängtrafiklagen (1710/1995),

6) bildande till lägenhet av ett fristående område,

7) överföring och bildande till lägenhet av en andel i ett samfällt område,

8) sådan vägförrättning som avses i lagen om enskilda vägar (358/1962),

9) klyvning av tomter inom ett detaljplaneområde,

10) tvångsbyte av ägor,

11) en förrättning enligt 62 § som verkställs i samband med styckning,

12) fastighetsbestämning enligt 101 § och fastighetsbestämningsförrättning enligt 277 §.

5 a §

En hos kommunen i tjänsteförhållande anställd fastighetsingenjör, ingenjör eller tekniker kan inom den egna kommunens område med samtycke av kommunen förordnas att vara förrättningsingenjör vid en förrättning

Gällande lydelse

för det område som avses i 5 § 3 mom.

En i tjänsteförhållande vid Lantmäteriverket anställd förrättningsingenjör som avses i 5 § 1 mom. kan med samtycke av Lantmäteriverket förordnas att vara förrättningsingenjör vid en förrättning som avses i 5 § 3 mom. med beaktande av vad som föreskrivs i 4 mom. i den paragrafen.

10 a §

För olycksfall som inträffat vid skötseln av uppgiften som god man betalas ersättning av statens medel på samma grunder som det i lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) föreskrivs om olycksfall i arbetet. Ersättning betalas till den del som den skadade inte enligt någon annan lag har rätt till ersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring.

10 b §

På ansökan om ersättning, ersättningsskyldighet, ersättning, behandling av ersättningsärende, förande av talan, tystnadsplikt och brott mot den, rätt att få uppgifter, rätt och skyldighet att lämna ut uppgifter, sökande av ändring i beslut i ett ersättningsä-

Föreslagen lydelse

som verkställs utanför ett i 3 § avsett detaljplaneområdet.

En vid Lantmäteriverket i tjänsteförhållande anställd förrättningsingenjör som avses i 5 § kan med samtycke av Lantmäteriverket förordnas att vara förrättningsingenjör vid en förrättning som verkställs på ett i 3 § avsett detaljplaneområde.

10 a §

För olycksfall som inträffat och yrkessjukdom som ådragits vid skötseln av uppgiften som god man betalas ersättning av statens medel på samma grunder som det betalas ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) för olycksfall i arbetet och yrkessjukdom. Ersättning betalas endast till den del som den skadade inte enligt någon annan lag har rätt till ersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar. Ersättningsärenden behandlas av Statskontoret.

Vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs om arbetstagarare, arbetsgivare och försäkringsanstalt ska på motsvarande sätt tillämpas på god man, Lantmäteriverket och Statskontoret. Vad som i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar föreskrivs i avdelning IV om hur förmåner verkställs, i avdelning VIII om sökande av ändring, omprövning och återkrav samt i avdelning IX om utlämnande, erhållande och hemlighållande av uppgifter, avgiftsfrihet för uppgifter, ersättning som ska betalas för uppgifter om hälsotillstånd, justering av penningbelopp och ersättningar med arbetspensionsindex och lönekoeficient, avrundning av belopp, regressrätt för försäkringsanstalten, rätt för en försäkringsanstalt att få tillbaka fullkostnadsavgiften av en trafikförsäkringsanstalt, jäv, skyldighet att bevara handlingar samt överförings- och utmättningsförbud tillämpas även på den ersättning som avses i denna paragraf.

(upphävs)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

rende, Statskontorets regressrätt och återkrav av grundlös ersättning tillämpas lagen om olycksfallsförsäkring, yrkessjukdomslagen (1343/1988) och lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991). Vad som i dessa lagar föreskrivs om arbetstagare, arbetsgivare och försäkringsanstalt tillämpas på motsvarande sätt på god man, Lantmäteriverket och, med beaktande av bestämmelserna i 9 och 30 § i lagen om olycksfallsförsäkring, på Statskontoret.

5 kap.

5 kap.

Hur fristående tillandningar och andra fristående områden bildas till lägenhet eller fogas till en fastighet

Hur andra fristående områden bildas till lägenhet eller fogas till en fastighet

38 §

En tillandning som har uppstått när ett vat- tendrag sänkts med behörigt tillstånd och som genom ett skifte som verkställts av en myndighet eller genom enskilt skifte eller med stöd av en bestämmelse i sänkningstill- ståndet kommit i någons ägo utan att höra till någon lägenhet, eller en tillandning som har hört till en lägenhet och överlåts till någon annan utan att den har avskilts från lägenheten, får bildas till lägenhet eller fogas till en fastighet. En fristående tillandning som avses ovan får bildas till lägenhet eller fogas till en fastighet endast om de ovan nämnda förutsättningarna förelåg före den 13 november 1911 och alltjämt föreligger. Äganderätten till tillandningen avgörs vid förrättningen. Uppstår tvist om äganderät- ten, tillämpas vad som stadgas i 184 §.

(upphävs)

39 §

Ansökan om att en fristående tillandning skall bildas till lägenhet eller om att den skall fogas till en fastighet får göras av den som själv eller vars fångesman har erhållit tillandningen så som stadgas i 38 § eller den som besitter tillandningen såsom ägare.

(upphävs)

40 §

Utöver 38 och 39 § iakttas, då det är fråga om att foga en fristående tillandning till en fastighet, i tillämpliga delar vad som stadgas om överföring av ett outbrutet område till en

40 §

När lagfart beviljas den som enligt ett av- görande som har fattats vid en i detta kapitel avsedd förrättning är ägare till en lägenhet som har bildats av ett fristående område eller

Gällande lydelse

annan fastighet genom styckning och, då det är fråga om att bilda en fristående tillandning till lägenhet, vad som stadgas om styckning av ett outbrutet område till en särskild lägenhet. Stadgandena i 32–36 § iakttas dock endast om det av tillandningen bildas flera olika lägenheter åt samma ägare.

När lagfart beviljas den som enligt ett avgörande som har fattats vid en förrättning som avses i detta kapitel är ägare till en lägenhet som har bildats av en fristående tillandning eller ägare till ett område som har fogats till en lägenhet, skall ett utdrag ur den beskrivning som uppgjorts vid förrättningen utgöra tillräcklig utredning över hans fång.

235 §

Anhållan om ny tid för sökande av ändring skall göras genom en skriftlig, till jorddomstolen riktad ansökan, som före besvärstidens utgång i enlighet med 234 § 2 mom. skall tillställas lantmäteribyrån eller kommunens fastighetsregisterförare och till vilken skall fogas en utredning om grunderna för ansökan. Härvid skall i tillämpliga delar iakttas vad som bestäms om besvärsskriften.

287 a §

I fråga om förverkande till staten av ekonomisk nytta av det brott som avses i 1 mom., gäller 2 kap. 16 § strafflagen. Förverkandepåföljden behöver inte utdömas eller kan begränsas till bara en del av den ekonomiska nyttan av brottet, om den straffbara gärning som ligger till grund för förverkandepåföljden är obetydlig eller om omständigheterna i övrigt är förmildrande eller om förverkandepåföljden annars vore oskälig.

Föreslagen lydelse

ägare till ett område som har fogats till en lägenhet, ska ett utdrag ur den beskrivning som uppgjorts vid förrättningen utgöra tillräcklig utredning över hans fång.

235 §

Anhållan om ny tid för sökande av ändring ska före besvärstidens utgång göras hos jorddomstolen genom en skriftlig ansökan med iakttagande av vad som föreskrivs om besvärsskriften. Till ansökan ska fogas en utredning om grunderna för ansökan.

287 a §

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .

På förrättningar som gäller bildande av en fristående tillandning till lägenhet eller fogande av en fristående tillandning till en fastighet och som inletts före lagens ikraftträdande tillämpas dock bestämmelser i 38 och 39 § samt 40 § 1 mom. i den lydelse som gällde vid lagens ikraftträdande.

3.

Lag

om ändring av 2 § i fastighetsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i fastighetsregisterlagen (392/1985) 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 505/2005, som
följer:

Gällande lydelse

2 §

Som andra registerenheter införs i fastighetsregistret samfällda områden samt biområden som enligt lagen om allmänna vägar (243/1954) besitts med vägrätt.

Föreslagen lydelse

2 §

Som andra registerenheter införs i fastighetsregistret samfällda områden samt biområden som enligt lagen om allmänna vägar (243/1954) *och 58 § 2 mom. i landsvägslagen (503/2005)* besitts med vägrätt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 6 och 7 § i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002)
6 § 3 mom., sådant det lyder i lag 1189/2011 och
fogas till 7 §, sådan den lyder i lagarna 1189/2011 och 908/2012, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

6 §

Utlämnande av uppgifter som informations- tjänst

På en sådan myndighets vägnar som avses i 4 § får Lantmäteriverket med hjälp av teknisk anslutning lämna ut uppgifter ur fastighetsdatasystemet till justitieförvaltningsmyndigheter, regionförvaltningsverk, närings-, trafik- och miljöcentraler, kommuner, Skatteförvaltningen, förundersökningsmyndigheter, myndigheter som sköter fastighetsbildningsuppgifter, myndigheter inom folkbokföringsförvaltningen och köpvittnen. Lantmäteriverket får dessutom på ansökan bevilja tillstånd att få och förmedla uppgifter med hjälp av teknisk anslutning. Uppgifter får lämnas ut och förmedlas till den som behöver uppgifter för samhällsplanering, fastighetsförmedling, fastighetsvärdering eller beviljande av och tillsyn över kredit eller för något annat jämförbart syfte som har samband med fastigheter. I användningstillståndet kan det tas in villkor om grunden för sökning av uppgifter samt om annan användning av systemet och övervakning av detta.

Föreslagen lydelse

6 §

Utlämnande av uppgifter som informations- tjänst

På en sådan myndighets vägnar som avses i 4 § får Lantmäteriverket med hjälp av teknisk anslutning lämna ut uppgifter ur fastighetsdatasystemet till justitieförvaltningsmyndigheter, regionförvaltningsverk, närings-, trafik- och miljöcentraler, kommuner, Skatteförvaltningen, förundersökningsmyndigheter, myndigheter som sköter fastighetsbildningsuppgifter, myndigheter inom folkbokföringsförvaltningen och köpvittnen. Lantmäteriverket får dessutom på ansökan bevilja tillstånd att få och förmedla uppgifter med hjälp av teknisk anslutning. Uppgifter får lämnas ut och förmedlas till den som behöver uppgifter för samhällsplanering, fastighetsförmedling, fastighetsvärdering eller beviljande av och tillsyn över kredit eller för något annat jämförbart ändamål som har samband med fastigheter. I användningstillståndet kan det tas in villkor om grunden för sökning av uppgifter samt om annan användning av systemet och övervakning av detta. Tillstånd behövs dock inte för erhållande och förmedling av uppgifter om fastighetsbeteckning och fastighetsindelning med hjälp av teknisk anslutning.

RP 102/2015 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

7 §

Avgifter

Avgifter

*Användarrättigheterna till uppgifterna om
fastighetsindelning och fastighetsbeteckning
är avgiftsfria.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag

om ändring av 2 och 5 § i lagen om köpeskillingsregister över fastigheter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om köpeskillingsregister över fastigheter (552/1980) 2 § och 5 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Med fastighetsköp avses i denna lag åtkomst av fastighet eller del därav eller utbrutet område mot vederlag, *med undantag av förvärv vid exekutiv auktion.*

5 §

Köpeskillingsregistret är offentligt. Utdrag och andra uppgifter därur skall ges på begäran. Register, vilka som sådana lämpar sig för automatisk databehandling, eller annat omfattande datamaterial får ej överlätas, om icke den som begär uppgifterna tillförlitligt anför ett godtagbart ändamål, för vilket uppgifterna skall användas.

Föreslagen lydelse

2 §

Med fastighetsköp avses i denna lag åtkomst av fastighet eller del därav eller utbrutet område mot vederlag.

5 §

Köpeskillingsregistret är offentligt. Utdrag och andra uppgifter *ur registret ska ges på begäran. Lantmäteriverket får på ansökan bevilja tillstånd att få och förmedla uppgifter med hjälp av teknisk anslutning till den som behöver uppgifter för ett i 1 § 2 mom. nämnt ändamål eller för något annat jämförbart ändamål som har samband med fastigheter. I tillståndet kan det tas in villkor om grunden för sökning av uppgifter samt om annan användning av systemet och övervakningen av detta. Tillstånd får inte beviljas och register, vilka som sådana lämpar sig för automatisk databehandling, eller annat omfattande datamaterial får inte överlätas, om inte den som ansöker om tillstånd eller begär uppgifterna tillförlitligt anför ett godtagbart ändamål, för vilket uppgifterna ska användas.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om fastighetsförrättningsavgift

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fastighetsförrättningsavgift (558/1995) 4 §, sådan den lyder i lag 1434/2001, som följer:

Gällande lydelse

4 §

Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas närmare bestämmelser om de avgifter som fastställs med stöd av 3 §. Avgifterna för fastighetsförrättningar, som verkställs på förordnande av kommunens fastighetsregisterförare, fastställs dock på samma grunder i en fastighetsförrättningsavgiftstaxa, om vilken kommunfullmäktige beslutar.

Föreslagen lydelse

4 §

Närmare bestämmelser om de avgifter som fastställs med stöd av 3 § *utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet*. Avgifterna för fastighetsförrättningar, som verkställs på förordnande av kommunens fastighetsregisterförare, fastställs dock på samma grunder i en fastighetsförrättningsavgiftstaxa, *som kommunen beslutar om*.

Denna lag träder i kraft den 20 .